

УКРАЇНА

**У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ
ПРЕСИ**

УКРАЇНА У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ПРЕСИ

Інформаційно-бібліографічний бюлетень

Головний редактор

С. В. Полтавець, в. о. директора Фонду Президентів України,
канд. політ. наук, старш. наук. співроб.

Відповідальні за випуск

С. М. Польовик, заввідділу організації та використання документального фонду
ФПУ, канд. наук. із соц. ком.

Реферативні та бібліографічні матеріали підготували

А. Г. Федорчук, А. В. Матвійчук, О. І. Макарова, С. М. Польовик, Т. І. Третяк,
Н. О. Моршна, Я. А. Дайнека, Т. А. Ставерська, Т. О. Петрова,
Д. В. Павленко, М. І. Хилько, Д. В. Бондаренко

Заснований у 2011 році
Виходить два рази на місяць

Адреса редакції:

НБУВ, пр-т Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна
Тел. (044) 525-54-70
E-mail: fpu@nbuv.org.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

УКРАЇНА У ВІДГУКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ПРЕСИ
(інформаційно-бібліографічний бюлетень)
Випуск 2 (132)

(огляд матеріалів ЗМІ за 16–31 січня 2021 р.)

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
АКТИВНІСТЬ СВІТОВОЇ ПРЕСИ У ВИСВІТЛЕННІ ПОДІЙ В УКРАЇНІ	5
РОЗБУДОВА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ОЧИМА ЗАРУБІЖНИХ ЗМІ.....	10
<i>БІБЛІОГРАФІЧНО-ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ.....</i>	<i>12</i>
ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ	12
УПРАВЛІННЯ ТА КАДРИ	12
НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА.....	13
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА	14
АНАЛІТИЧНА ТА ПРОГНОСТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ	14
ПОЛІТИЧНА ЕЛІТА.....	15
ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я.....	15
ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА	21
ЕКОНОМІКА	22
СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО	23
РЕФОРМИ.....	23
ПРОБЛЕМИ ЧАЕС.....	24
КРИМ.....	24
ДОНБАС.....	26
ПОЛІТВ'ЯЗНІ, ПОЛОНЕНІ ТА ЗАРУЧНИКИ	28
НАДЗВИЧАЙНІ ПОДІЇ	28
СУСПІЛЬСТВО	29
ГОЛОДОМОР 1932–1933 РР.....	29
КУЛЬТУРА, ОСВІТА, НАУКА	30
ІМІДЖ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНІЙ СФЕРІ.....	31
<i>БІБЛІОГРАФІЧНО-ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ.....</i>	<i>33</i>
МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО	33
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ	33
НАТО	34
УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ.....	35
УКРАЇНСЬКО-БОЛГАРСЬКІ ВІДНОСИНИ	38
УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ	39
УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКІ ВІДНОСИНИ.....	39
УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ	43
УКРАЇНСЬКО-ТУРЕЦЬКІ ВІДНОСИНИ.....	47
ТРУДОВА МІГРАЦІЯ	47
ЕКОНОМІЧНА ВІЙНА ТА САНКЦІЇ.....	48
ПРОБЛЕМИ ГАЗОПОСТАЧАННЯ.....	48
РОБОТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ.....	53

КІБЕРТЕРОРИЗМ.....	53
АКЦІЇ ПРОТЕСТУ	55
ТУРИЗМ	55
КУЛЬТУРА, ОСВІТА, НАУКА	55
СПОРТ	56
ТОНАЛЬНІСТЬ ПУБЛІКАЦІЙ ПРО УКРАЇНУ	57

ПЕРЕДМОВА

ЗМІ представляють собою один з найважливіших і найвпливовіших інститутів суспільства, яким належить провідна роль у процесі формування і зміні громадської думки. Формування образу держави в очах світової спільноти також безпосередньо підвержене впливу ЗМІ, і з цим треба рахуватися, оскільки в сучасних умовах зовнішньополітичний імідж держави відіграє колосальну роль, впливаючи на конкурентоспроможність, політичну вагу на міжнародній арені, а також дозволяє заручитися підтримкою великої кількості інших акторів, і є запорукою успішного протистояння інформаційним атакам маніпулювання громадською думкою. Щодо іміджу України у світовому вимірі, то в свідомості спільноти він закріплюється в національних цінностях та історичних сенсах, в чому непересічну роль відіграють зарубіжні медіа.

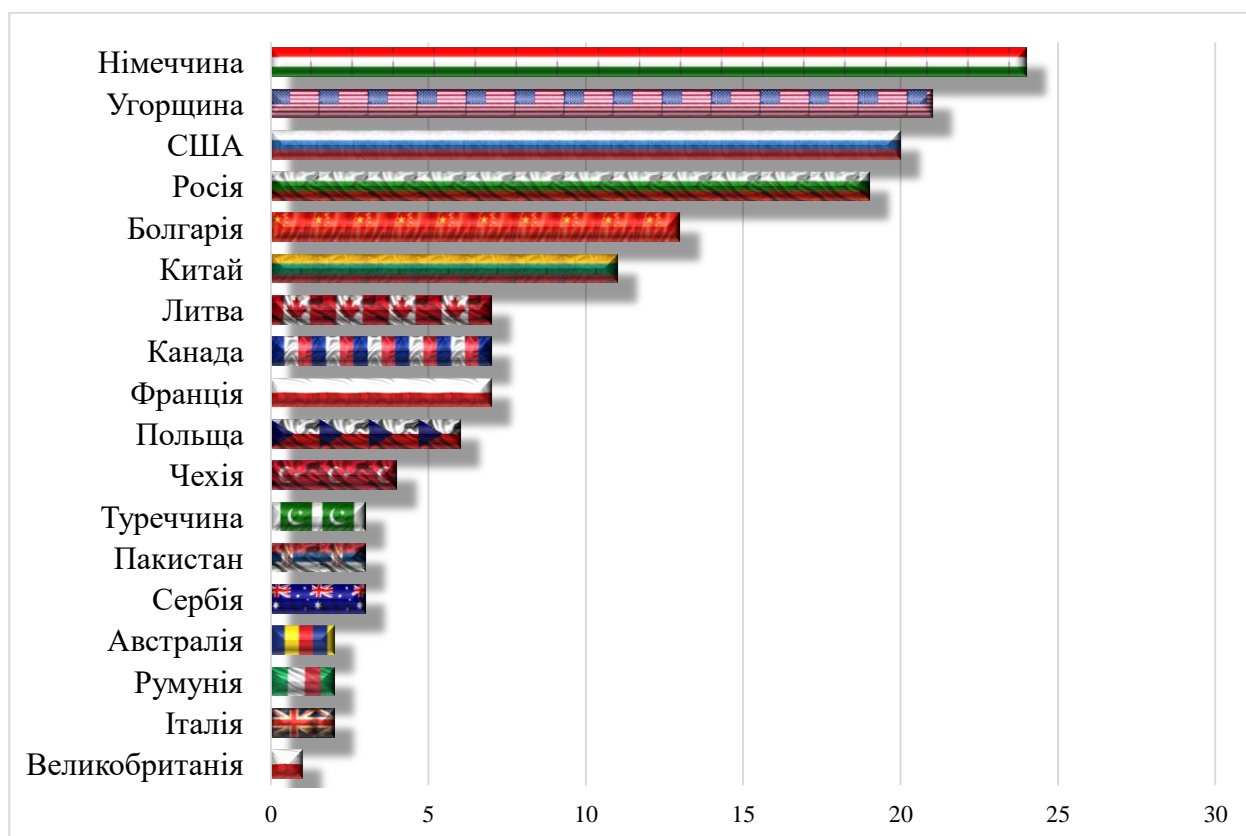
Аналіз статей, новин, заміток про Україну дасть можливість скласти повну картину про те, як наша країна сприймається зарубіжними ЗМІ, і відповідно, який імідж у неї формується. Це не тільки питання престижу і конкуренції за симпатії потенційних туристів та інвесторів, для України позитивний імідж є важливим елементом в інформаційній війні, яку веде Росія.

У 2 випуску інформаційно-бібліографічного бюлетеня «Україна у відгуках зарубіжної преси» розкрито суспільно-політичні події Української держави у дзеркалі їх відображення зарубіжними ЗМІ за період з 16 по 31 січня 2021 р. Світова спільнота пильно стежить за тим, що відбувається в нашій країні про що свідчить 155 інформаційних повідомлень, опублікованих в зарубіжних інтернет-джерелах 17 країн світу таких, як Бельгія, Болгарія, Великобританія, Італія, Канада, Китай, Литва, Німеччина, Польща, Португалія, Росія, Сербія, США, Туреччина, Угорщина, Франція, Чехія.

В ході моніторингу зарубіжних ЗМІ були проаналізовані інформаційні повідомлення на англійській, болгарській, іспанській, італійській, литовській, німецькій, польській, португальській, російській, сербській, угорській, українській, французькій, чеській мовах. Серед жанрових різновидів матеріалів, які підлягали моніторингу за означений період, слід назвати авторські статті, інтерв'ю, тематичні огляди, прогностичні та аналітичні коментарі, інформаційні повідомлення та ін.

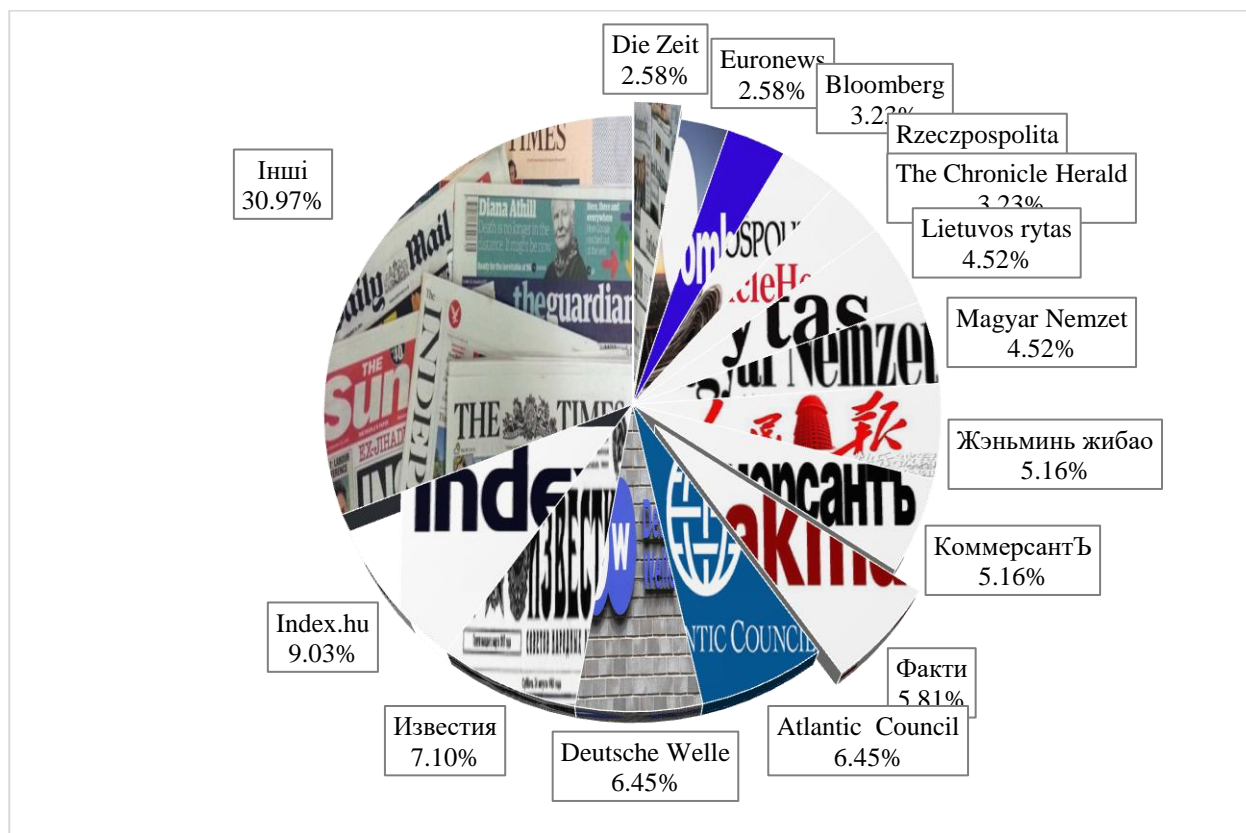
АКТИВНІСТЬ СВІТОВОЇ ПРЕСИ У ВИСВІТЛЕННІ ПОДІЙ В УКРАЇНІ

Найбільшу активність у представленні внутрішнього та зовнішнього становища України проявляли зарубіжні ЗМІ Німеччини (23 %), Угорщини (21 %), США (20 %), Росії (18 %), Болгарії (13 %), Китаю (12 %), Литви, Канади та Франції (по 8 %), Польщі (7 %), Чехії (5 %), Туреччини, Пакистану та Сербії (по 3 %).

Діаграма 1. Активність країн у висвітленні України (ранжування за кількістю публікацій в ЗМІ країни за період 16-31 січня 2021 року)

Українська тематика наразі є провідною в найбільш інформативних німецьких ЗМІ. Зокрема, популярні ресурси всесвітньої мережі «Deutsche Welle» (6,4 %) та «Die Zeit» (2,6 %) за означений період досить активно висвітлювали загальноукраїнську проблематику. Аналізуючи події в Україні, оглядачі найбільше опікуються змінами українсько-американських стосунків після обрання Д. Байдена президентом США. Особлива увага німецьких медіа була прикута до викриття правоохоронними органами України спільно з колегами з Європолу, США і Німеччини групи хакерів, які здійснювали масовані кібератаки на європейські та американські банківські установи.

Діаграма 2. Активність видань світу у висвітленні України (доля публікацій за період 16-31 січня 2021 року)

Як свідчить проведений нами аналіз, лідируючі позиції серед західних ЗМІ, які виявили цікавість до подій в нашій державі, належать угорським інтернет-джерелам. Активність з боку угорських медіа щодо висвітлення подій в нашій державі, цілком передбачувана, оскільки за період цього дослідження міністр зовнішньої економіки і закордонних справ Угорщини П. Сійярто відвідав Україну з робочим візитом на запрошення міністра закордонних справ України Д. Кулеби. Досить активно означену тематику висвітлював новостійний сайт «Index.hu» (9 %), концентруючи увагу на українсько-угорських стосунках, що загострилися останнім часом через питання освіти нацменшин на Закарпатті. На сторінках популярного газетного видання «Magyar Nemzet» (4,5 %) угорські журналісти акцентували увагу на проблемах вакцинації від коронавірусу в Україні.

Позиція США стосовно України, висвітлена американськими інтернет-ЗМІ, досить ґрунтовно представлена виданням аналітичного центру «Atlantic Council» (6,5 %). Змістовні коментарі й прогнози стосуються, в першу чергу, переслідування Росією кримськотатарських активістів з винесенням їм тривалих термінів тюремного

ув'язнення за сумнівними звинуваченнями та українсько-американських відносин. Інформаційне агентство «Bloomberg» значну кількість публікацій присвятило російському газопроводу «Північний потік-2», проти будівництва якого активно виступають США, які зокрема внесли до санкційного списку російський трубоукладач «Фортуна», задіяний на прокладанні газогону.

Для щоденних російських суспільно-політичних газет «Известия» (7,1 %) та «КоммерсантЪ» (5,2 %) найбільш резонансною подією стала запланована передача в односторонньому порядку на українську сторону за посередництва В. Медведчука деяких утримуваних в місцях позбавлення волі громадян України з, так званих, ДНР та ЛНР. Крім того широкого обговорюваним російськими журналістами стало прийняття Верховною Радою України поправки до законопроекту, яка дозволить прискорити реєстрацію ліків та вакцин, включаючи вакцини проти коронавірусу та забороняє реєстрацію в Україні вакцини, розробленої в РФ.

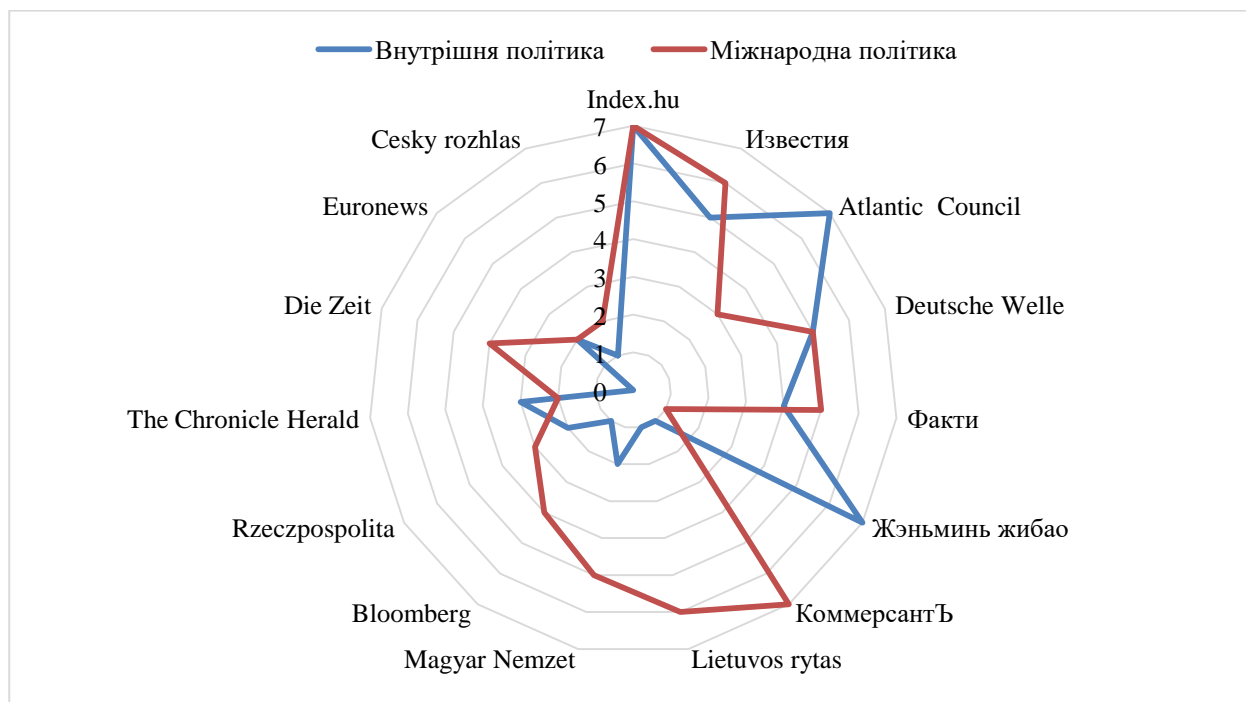
Болгарські інформаційні портали акцентують увагу здебільшого на проблемах системи охорони здоров'я в Україні, однак не обходять увагою і політичні та економічні проблеми. Зокрема, інтернет-видання «Дневник» концентрує увагу на набутті чинності статті 30 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», згідно з якою відбудеться остаточний перехід сфери обслуговування на державну мову. Інформаційний сайт «Факти» (5,8 %) вітає відновлення Мінстратегпром та «Укроборонпром» виробництва вантажного літака Ан-74 на ХДАВП та позиціонує Україну, як найбільшого експортера меду в Європейський Союз.

Якщо аналізувати першу десятку найбільш активних зарубіжних інтернет ЗМІ у висвітленні загальноукраїнської проблематики, то лідируючі позиції займає угорське видання «Index.hu» (9 %), російська газета «Известия» (7,1 %), німецький портал «Deutsche Welle» (6,4 %), американський аналітичний центр «Atlantic Council» (6,5 %) та болгарське газетне видання «Факти» (5,8 %).

Діаграма 3. Співвідношення сфер огляду України світовими ЗМІ (доля публікацій за період 16-31 січня 2021 року)

Аналіз тематики щодо подій в Україні показав, що з наявного загалу матеріалів зарубіжними ЗМІ за означений період частіше висвітлюється діяльність та положення України на міжнародній арені (56 %), на другій позиції – публікації про ситуацію в країні (44 %). Зовнішньополітична діяльність Української держави зумовила інтерес з боку провідних світових ЗМІ, перш за все, можливістю перезапустити в позитивне русло українсько-американські відносини після обранням Джо Байдена президентом США, підкреслюючи, що українському керівництву доведеться демонструвати успіх у боротьбі з корупцією, щоб досягти прогресу у відносинах з Вашингтоном. На користь встановлення дружніх та партнерських відносин між Україною та США свідчить, згідно з аналізом матеріалів зарубіжних інтернет-джерел, рішуча підтримка Д. Байденом суверенітету України перед обличчям триваючої російської агресії.

Діаграма 4. Розподіл тематичних рубрик публікацій про Україну в найбільш інформативних іноземних ресурсах (16-31 січня 2021 року)

Згідно з розподілом тематичних рубрик публікацій про Україну в найбільш інформативних іноземних інформаційних ресурсах, слід сказати, що внутрішньополітичними проблемами опікувалися однаковою мірою оглядачі Китаю («Жэньминь жибао» – 70%), США («Atlantic Council» – 70 %) та Угорщини («Index.hu» – 70 %). Діяльність України на міжнародній арені привернула увагу, перш за все, інтернет-ЗМІ Росії («Коммерсантъ» – 70 %), Угорщини («Index.hu» – 70 %) та Литви («Lietuvos rytas» – 60 %).

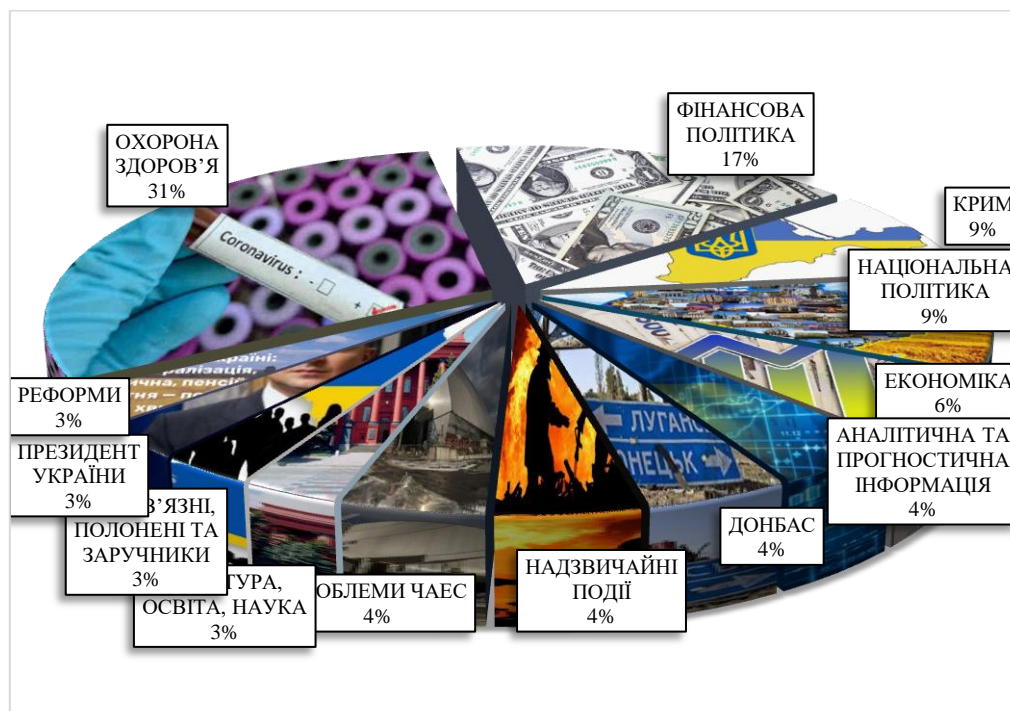
РОЗБУДОВА УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ ОЧИМА ЗАРУБІЖНИХ ЗМІ

Зарубіжні ЗМІ активно відслідковують та аналізують події, що відбуваються в Україні (44 % від загальної кількості відібраних публікацій). Найбільше оглядачі опікувалися проблемою захворюваності в Україні на COVID-19 та причинами відставання у боротьбі з коронавірусом від решти країн Європи, зокрема в контексті вакцинації населення (31 % від публікацій про внутрішньополітичні події в Україні). Активність світові інтернет-джерела проявляли у висвітленні фінансової підтримки нашої держави ЄБРР щодо трансформації українського поштового оператора – компанії «Укрпошта», видобутку газу, розвитку сільського господарства, підтримки малого і середнього бізнесу, підвищення енергоефективності об'єктів соціальної інфраструктури (17 %). Також в інформаційному супроводі світових ЗМІ звучала підтримка України в її цілісності в межах міжнародно визнаних державних кордонів, включаючи територію Автономної Республіки Крим (9 %), зокрема зарубіжні оглядачі засуджують дії російської влади проти кримськотатарських активістів та їх ув'язнення за сумнівними звинуваченнями.

Національна політика Україна зумовила інтерес з боку зарубіжних масмедіа тим, що уряд запровадив новий закон про функціонування української мови як державної, що передбачає спілкування всіх постачальників послуг зі своїми клієнтами державною мовою (9 %). Водночас звучали і негативні коментарі, зокрема з боку угорських оглядачів, які побачили в прийнятті мовного закону загрозу своїм національним меншинам, які проживають на Закарпатті.

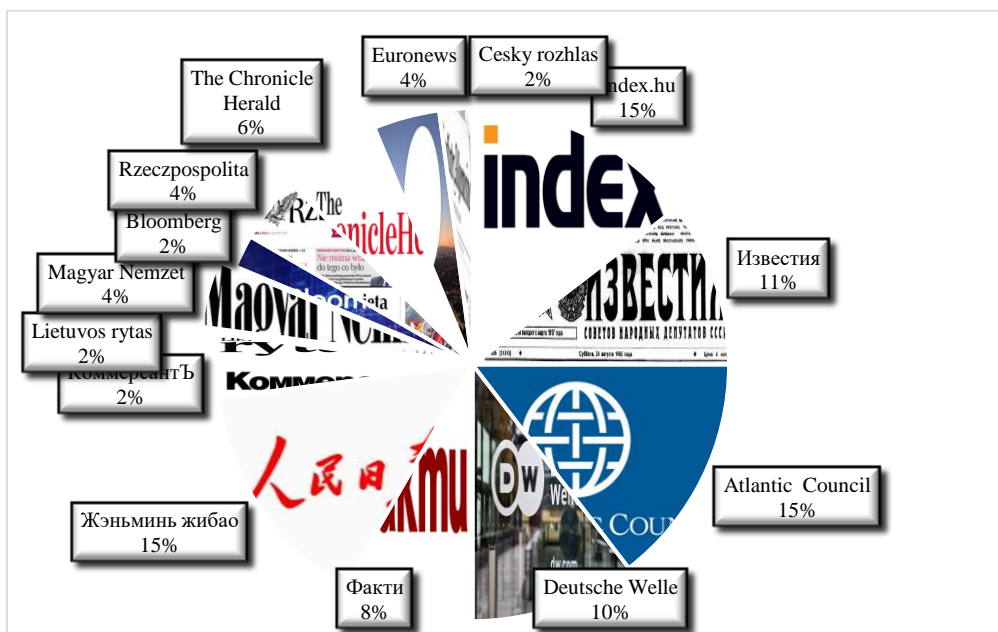
Аналізуючи економічні досягнення та провали української уряду, зарубіжні ЗМІ вітали намір державного підприємства «Антонов» відновити виробництво важких транспортних літаків Ан-124 «Руслан», збірка яких буде здійснюватися без використання російських комплектуючих (6 %). Серед критичних зауважень слід назвати коментарі щодо скорочення економічного розвитку України на 4,4 % в порівнянні з попереднім роком та прогнози по відновленню економіки.

Увага світових масмедіа за досліджуваний період була прикута до проблем Донбасу, зокрема щодо передачі бойовиками українській стороні деяких утримуваних на Донбасі громадян України за посередництва голови політради партії «Опозиційна платформа – За життя» В. Медведчука (4 %).

Діаграма 5. Питання внутрішньої політики у висвітленні України в іноземних ЗМІ (доля публікацій за період 16-31 січня 2021 року)

Серед інших проблем, які висвітлювали інформаційні інтернет-джерела, слід назвати: прийняття Україною Національної стратегії розвитку штучного інтелекту; введення в дію рішення РНБО щодо введення санкцій до чотирьох китайських компаній; допомога Литви у фінансуванні магістерських досліджень громадян України у вищих навчальних закладах Литви; підтримка урядом Туреччини ініціативи «Кримська платформа» – нового майданчика, який влада України хоче створити для деокупації півострова; пожежа в будинку для людей похилого віку у Харкові, що забрала життя 15 осіб; відзначення Дня пам'яті жертв Голокосту та підтвердження планів щодо створення Меморіального центру на місці одного з найстрашніших масових вбивств євреїв під час Другої світової війни; створення Міністерством закордонних справ України веб-сайт Ukraine.ua, за допомогою якого країна просуватиметься за кордоном, як привабливий туристичний напрямок; оскарження другою ракеткою України Д. Ястремською рішення Незалежного трибуналу ІТФ, який 22 січня відхилив її клопотання про скасування тимчасового відсторонення від виступів через позитивний допінг-тест; початок зйомок британським телеканалом Sky нового документального фільму про катастрофу в Чорнобилі під назвою «Чорнобиль 86» та ін.

Діаграма 6. Внутрішня політика України в найбільш інформативних іноземних ресурсах (доля публікацій за період 16-31 січня 2021 року)

Серед країн, які найбільше уваги приділяли внутрішнім проблемам України, слід назвати Угорщину, США та Китай («Index.hu», «Atlantic Council», «Жэньминь жибао» – по 15 %), Росію («Известия» – 11 %), Німеччину («Deutsche Welle» – 10 %), Болгарію («Факти» – 8 %), Канаду («The Chronicle Herald» – 6 %) та ін.

БІБЛІОГРАФІЧНО-ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Закарпатський депутат від партії «Слуга народу» А. Костюх подав на розгляд до Верховної Ради правку до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», яка забороняє виконання гімнів інших держав під час сесій місцевих рад. Відповідно до законопроекту про внесення змін, ідеться, що кожне пленарне засідання сесії сільської, селищної, міської, районної у місті, районної та обласної ради починається і завершується виконанням державного гімну України

(Szabolcs, Datki. Betiltanak a magyar himnusz Kárpátalján = [Гімн Угорщини заборонять у Закарпатті] / D. Szabolcs // Index.hu. – Budapest, 2021. – 31.01. (<https://index.hu/kulfold/2021/01/31/ukrajna-himnusz-enekles-himnusz-torveny-nacionalizmus/>)).

УПРАВЛІННЯ ТА КАДРИ

Український парламент двічі за останні тижні не підтвердив призначення перевіреного реформатора Ю. Вітренка новим міністром енергетики і першим заступником Прем'єр-міністра країни. Автор статті звертає увагу на те, що голосування піднімає серйозні питання про зрілість політичної культури в сьогоденній Україні і про майбутню програму реформ у країні. Відмова підтвердити призначення Ю. Вітренка, на думку автора статті, послужила додатковим підтвердженням «недалекоглядності українських олігархічних груп, для яких вибори реформатора з очевидними інструментами, які допоможуть реанімувати і з

часом підняти економіку України, очевидно неважливі». Жодного голосу за Ю. Вітренка не надійшло від партії «Європейська Солідарність» колишнього Президента П. Порошенка або від партії «Голос»

(Karatnucky, Adrian. The rejection of reformer Yuriy Vitrenko highlights Ukraine's broken politics = [Відмова від реформатора Юрія Вітренка наголошує на недосконалії політиці України] / A. Karatnucky // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 30.01. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/the-rejection-of-reformer-yuriy-vitrenko-highlights-ukraines-broken-politics/>)).

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА

Стаття 30 Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», прийнятого 25 квітня 2019 р. Верховною Радою України, вступає в силу. Ч. Федінек, старший науковий співробітник Центру соціальних досліджень, розповіла про закон, який зробив обов'язковим використання державної мови виключно в державному управлінні, суспільному житті, культурі та спорті, за винятком приватних бесід і церковних церемоній, і встановив квоти на використання мов меншин у ЗМІ та освіті. Ректор Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II професор С. Черничко нагадав, що «Україна взяла на себе зобов'язання вирішити або заохочувати використання мов меншин на засіданнях місцевих органів влади, коли вона вступила до Ради Європи»

(Molnár, Szabina. Életbe lépett az új ukrán nyelvtörvény = [Новий закон про українську мову набув чинності] / S. Molnár // Index.hu. – Budapest, 2021. – 16.01. (https://index.hu/kulfold/2021/01/16/karpatalja_ukrajna_kulhoni_magyarsag_nyelvtorveny/)).

Україна запровадила новий закон про надання статусу українській мові. Закон передбачає можливість спілкування всіх постачальників послуг зі своїми клієнтами державною мовою. Винятки робляться лише в тому випадку, якщо вони говорять іншою мовою. Таким чином, українському споживачу будуть надані послуги при обслуговуванні рідною мовою. Це стосується торгових центрів, магазинів та ресторанів. Уся інформація про ціни та меню повинна бути українською мовою за можливості дублюватися іншими мовами

(Стойчев, Росен. Украина налага украинския език = [В Україні вступив у силу закон про українську мову] / P. Стойчев // Факти. – Sofia, 2021. – 16.01. (<https://fakti.bg/world/545072-ukraina-nalaga-ukrainskia-ezik>)).

В Україні набула чинності ст. 30 Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної», яка зобов'язує всіх постачальників послуг розмовляти з клієнтами лише українською мовою, якщо клієнт не вимагає спілкування іншою мовою. Згідно з коментарями деяких ЗМІ, закон є відображенням російсько-українського конфлікту на Сході країни. У разі систематичного невиконання, порушнику загрожує штраф від 5100 до 6800 грн

(Na Ukrajině začalo platit rozšíření ,jazykového zákona'. Prodavači podle něj musí mluvit ukrajinsky = [В Україні набуло чинності розширення «мовного закону». Він зобов'язує продавців розмовляти українською] // Cesky rozhlas. – Praha, 2021. – 16.01. (https://www.irozhlas.cz/zpravu-svet/ukrajinstina-rustina-spor-uredni-jazyk-zakon_2101161943_onz)).

НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА

Міністерство оборони Литви повідомило, що «п'ята група інструкторів, сформована з добровольчих сил національної оборони, штабу навчальної доктрини, авіабази ВПС та інженерного батальйону, вилетіла в Україну». Як відзначило відомство, Литва самостійно та у взаємодії із союзниками з НАТО допомагає Україні в реалізації військової реформи підготовкою кадрів і сприяє впровадженню в армії західних стандартів. Також Литва готова прийняти представників України для навчання у своїх центрах військової підготовки і фінансує їхнє навчання в Балтійському військовому коледжі, розташованому в естонському місті Тарту

(Литва отправила на Украину пятую группу военных инструкторов = [Литва відправила в Україну п'яту групу військових інструкторів] // Известия. – Москва, 2021. – 23.01. (<https://iz.ru/1115353/2021-01-23/litva-otpravila-na-ukrainu-piatuiu-gruppu-voennykh-instruktorov>)).

АНАЛІТИЧНА ТА ПРОГНОСТИЧНА ІНФОРМАЦІЯ

Дослідницька фірма Picodi, ґрунтуючись на статистиці з 56 країн, вивчила, наскільки мінімальна заробітна плата зросла в усьому світі у 2020 р. Найбільше зростання було зафіксовано дослідниками в Україні, де заробітна плата зросла на 27 % порівняно з минулим роком. Picodi збирала дані з урядових сайтів країн, калькуляторів податків і заробітної плати, а також із баз даних міністерств охорони здоров'я

(Gabay, Balázs. Van, ahol éhen halnak a minimálbérből = [Є місця, де вмирають від голоду через мінімальну заробітну плату] / В. Gabay // Index.hu. – Budapest, 2021. – 17.01. (https://index.hu/gazdasag/2021/01/17/minimalber_megelhetes_elelmiszerar/)).

Центр Разумкова оприлюднив дані чергового опитування і багатьох здивував результатами: в Україні з'явився політик, якому громадяни довіряють більше, ніж В. Зеленському. Ним став Д. Разумков, Голова Верховної Ради: йому висловили довіру 35 % опитаних. То ж яке політичне майбутнє у Д. Разумкова і чи справді він має шанс стати наступним очільником нашої держави? Про це розповіли політичні експерти А. Золотарьов, О. Кочетков і Т. Загородній

(Волошин, Марія. Дмитро Разумков – головна загроза В. Зеленському / М. Волошин // Міст. – Торонто, 2021. – 20.01. (<http://meest-online.com/ukraine/policy/dmytro-razumkov-holovna-zahroza-zelenskomu/>)).

Аналітики вважають, що в правлячій партії Президента країни В. Зеленського виникли чотири основні та понад десятка менших груп інтересів. Згідно з даними парламентського голосування, урядова сторона наразі налічує лише 211 членів, тобто не можна говорити про парламентську більшість, незважаючи на те, що «Слуга народу» отримала 252 місця в парламенті на 450 місць на виборах 2019 р. Це послаблює її політичний вплив, і питання полягає в тому, як зміниться політика Президента України після інавгурації президента США Д. Байдена. Аналітики вважають, що «з огляду на історію, за часів президента П. Порошенка, син нового президента США Х. Байден має в Україні великий вплив – можна очікувати, що попередник В. Зеленського міг би отримати позиційну перевагу». «Я не вважаю дострокові вибори цього року ймовірними, але наступного року шанси можуть бути вищими», – заявив відомий український аналітик Р. Бортник. Політолог стверджує, що глава держави В. Зеленський не повинен бути зацікавлений у дострокових

виборах, оскільки він може втратити не лише більшість, але навіть можливість управляти через зменшення підтримки своєї партії

(Volodimir Zelenszkij tart az előre hozott választásoktól = [Володимир Зеленський повоюється дострокових виборів] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 23.01. (<https://magyarnemzet.hu/kulfold/volodimir-zelenszkij-tart-az-elore-hozott-valasztasoktol-9267563/>)).

ПОЛІТИЧНА ЕЛІТА

Адвокат колишнього українського лідера П. Порошенка І. Головань розповів, що в Україні порушили дві кримінальні справи стосовно колишнього Президента країни П. Порошенка і чинного президента США Д. Байдена, яких звинувачують у втручанні в діяльність колишнього Генпрокурора України В. Шокіна. Юрист повідомив також про те, що справи порушили за заявою депутата Верховної Ради А. Деркача. 26 січня 2021 р. Національне антикорупційне бюро України закрило справу проти експрезидента країни П. Порошенка про зловживання владою через відсутність складу злочину

(На Украине возбудили уголовные дела против Порошенко и Байдена = [В Україні порушили кримінальні справи проти П. Порошенка і Д. Байдена] // Известия. – Москва, 2021. – 27.01. (<https://iz.ru/1117043/2021-01-27/na-ukraine-vozbudili-ugolovnye-dela-protiv-poroshenko-i-baidena>)).

ОХОРОНА ЗДОРОВ'Я

Голова наглядової ради групи фармацевтичних компаній «Лекхім» В. Печаєв під час пресконференції заявив, що компанія «Лекхім» вирішила закуповувати вакцини від COVID-19 виробництва китайської компанії Sinovac Biotech. «Технологія виробництва вакцини від коронавірусу, інактивованої вакцини, відома людству протягом ста років. Вони надійні і безпечні, і це головний критерій», – зазначив В. Печаєв. Іншою важливою перевагою CoronaVac він назвав температуру зберігання 2–8 градусів за Цельсієм, яка дасть можливість використовувати вакцину у всіх куточках країни

(Украинский «Лекхим» будет закупать китайские вакцины от COVID-19, поскольку они безопасны и удобны = [Український «Лекхім» буде закуповувати китайські вакцини від COVID-19, оскільки вони безпечні і зручні] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2021. – 16.01. (<http://russian.people.com.cn/n3/2021/0116/c31519-9810236.html>)).

В Україні поширення епідемії коронавірусу досі не сповільнилося: 16 січня було зареєстровано майже 8 тис. нових випадків зараження і понад 2 тис. осіб були знову госпіталізовані. Значна кількість нових пацієнтів була зареєстрована в найбільш зараженому районі країни, у столиці. За словами мера Києва В. Кличка, кількість інфікованих наблизилася до 122 тис., кількість померлих становить 2175 чоловік

(Imre, Patthy. Ismét közel nyolcezer új fertőzöttet regisztráltak egy nap alatt Ukrajnában = [В Україні за один день було зареєстровано майже вісім тисяч нових випадків зараження] / P. Imre // Index.hu. – Budapest, 2021. – 16.01. (https://index.hu/kulfold/2021/01/16/jarvany_ukrajna_koronavirus_egeszsegügy_fertozottek/)).

Попри вчасно розпочаті переговори про постачання вакцини від COVID-19, Україна досі її не має. Водночас майже всі європейські країни вже розпочали масові щеплення від коронавірусу. В Україні ж влада запевняє, що країна розпочне масову вакцинацію в лютому. Утім, єдиним препаратом, який почнуть закуповувати для цього державним коштом, буде

розробка китайської компанії Sinovac Biotech. Уряд планує придбати 1,9 млн доз вакцини. Перші дві фази випробувань пройшли успішно, а ось підсумки третьої, проведеної в Туреччині, Бразилії та Індонезії, виявилися суперечливими. Так, індонезійське відомство з контролю за медикаментами повідомляло, що попередні результати засвідчили ефективність вакцини лише на рівні 65,3 %. Під час досліджень, що проводились у Бразилії, ефективність вакцини була на рівні 78 %, а в опублікованих у грудні попередніх результатах у Туреччині вказувалось на ефективність на рівні 91,25 %. Опитані DW експерти зазначають, що темпи, з якими Україна організовує закупівлі вакцин від коронавірусу, заслуговують на критику. Об'єктивних причин для затримок у випадку України немає. Так, навіть на тлі мораторію Вашингтону на продаж вакцин виробництва США більшість країн змогли зробити замовлення на препарати компаній Pfizer і Moderna

(Голубов, Олександр. Чому Україна вакцинуватиме від коронавірусу найпізніше в Європі / О. Голубов // Deutsche Welle. – Bonn, 2021. – 18.01. (<https://p.dw.com/p/3o3Hh>)).

Президент України В. Зеленський отримав запевнення в підтримці якнайшвидшого надходження в Україну вакцини проти коронавірусу в листі від голови Європейської комісії У. фон дер Ляєн та президента Європейської ради Ш. Мішеля

(EU promised help to Ukraine to get coronavirus vaccine as soon as possible = [ЄС пообіцяв допомогти Україні отримати якнайшвидше вакцину проти коронавірусу] // The Chronicle Herald. – Halifax, 2021. – 21.01. (<https://www.thechronicleherald.ca/news/world/eu-promised-help-to-ukraine-to-get-coronavirus-vaccine-as-soon-as-possible-zelenskiy-543551/>)).

У ЄС запевняють, що допоможуть сусіднім країнам, зокрема й Україні, вакцинами від коронавірусу. DW з'ясувала, як працюватиме ця допомога та коли її можна очікувати. Угоди про купівлю вакцин, укладені Єврокомісією, дозволяють перенаправлення або пожертву іншим країнам частини з профінансованих ЄС вакцин. У Єврокомісії уточнили, що оскільки консультації в ЄС ще тривають, то зараз не можна надати інформацію ні щодо кількості доз вакцин, ні щодо часу їхнього надання, ні щодо країн, які зможуть їх отримати. Загалом Єврокомісія підписала контрактів на близько 2,3 млрд доз вакцин від шести виробників. Це відвічі більше, ніж потрібно, аби вакцинувати все населення ЄС. Утім, ця цифра є оманливою, адже у ЄС наразі зареєстрували дві з шести вакцин. Ще три інші можуть бути доступними лише через кілька місяців або й узагалі наприкінці 2021 р. Тож поки в ЄС серйозно бракує вакцин: більшість країн об'єднання вакцинували менше двох відсотків свого населення, а низка – узагалі менше 1 %

(Шейко, Юрій. Чи допоможе Євросоюз Україні вакцинами від коронавірусу / Ю. Шейко // Deutsche Welle. – Bonn, 2021. – 21.01. (<https://p.dw.com/p/3oC4D>)).

Україна – найбільша з небагатьох країн на континенті, яка ще не починала вакцинацію, водночас, як окупованій частині Донбасу Москва обіцяє скоро передати вакцину. Нездатність вирішити це питання, на думку авторів статті, загрожує геополітичними наслідками, а також посиленням внутрішнього тиску на Президента В. Зеленського. Президент звернувся за допомогою до лондонського агентства Crown Agents, яке допомагає урядам забезпечувати поставки. У столиці Києва мер В. Кличко сказав, що він використовує «всі міжнародні контакти» як колишній чемпіон з боксу для закупівлі мільйона доз вакцини для жителів міста. За словами виконавчого директора організації «Пацієнти України» І. Іваненко, Україна мала досить коштів і вона була готова закупити вакцини. «Інші

країни, які почали переговори з виробниками майже одночасно з Україною, вже мають портфель із кількох вакцин і вже почали вакцинацію», – зазначила І. Іваненко

(Krasnolutska, Daryna. Europe's Vaccine Struggle Plays Out on Front Line With Russia = [Вакцина від COVID-19 в Україні] / D. Krasnolutska // Bloomberg. – New York, 2021. – 26.01. (<https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-01-26/europe-s-vaccine-struggle-plays-out-on-front-line-with-russia>)).

Із політичних причин російська вакцина Sputnik-V неприйнятна для України, яка з 2014 р. воює з проросійськими бойовиками на Донбасі. Деякі політики на Сході країни намагалися домогтися її схвалення, але зазнали невдачі. «Ми не будемо купувати російську вакцину. Москва використала її для утвердження свого впливу та дестабілізації України», – сказала віце-прем'єр-міністр України О. Стефанішина. Україна розраховує на поставки китайської вакцини, а також придбала перші 20 тис. доз у Pfizer та BioNTech

(Novák, Martin. Vakcíny a politika: Ukrajina nechce ruskou, Írán americkou. Srbsko bere všechny = [Вакцини та політика: Україна не хоче російської, Іран – американської. Сербія бере всі] / M. Novák // Aktualne.cz. – Praha, 2021. – 27.01. (<https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/vakciny-a-politika-ukrajina-nechce-ruskou-iran-americkou-srb/r~672fbab25fcd11eb8b230cc47ab5f122/>)).

Європейський Союз пообіцяв допомогти Україні отримати вакцину від коронавірусу якомога швидше. Президент України В. Зеленський отримав запевнення підтримки в листі від президента Європейської комісії У. фон дер Ляєн і президента Європейської ради Ш. Мішеля. Перші партії вакцини COVID-19 за схемою COVAX можуть прибути в Україну в першій половині лютого. Україна, в якій зареєстровано близько 1,2 млн випадків коронавірусу і 21 499 смертей, уже погодилася закупити вакцину в Китаї

(Germany to mourn COVID-19 victims as toll passes 50,000 mark = [У Німеччині оплакують жертв COVID-19, число загиблих перевищило 50000 чоловік] // China Daily. – Beijing, 2021. – 22.01. (<https://www.chinadailyhk.com/article/155660#Germany-to-mourn-COVID-19-victims-as-toll-passes-50000-mark>)).

Під час переговорів з національними урядами фармацевтичні компанії, включаючи Pfizer, Moderna і Johnson & Johnson, наполягали на тому, що умови угод становлять комерційну таємницю і мають залишатися конфіденційними. Ця вимога ускладнила роботу українського уряду і змусила державну Medical Procurement Company, створену для запобігання хабарництва в медичній системі, виключити з переговорів щодо вакцини. «Це пов'язано з надзвичайно суворими правилами конфіденційності та політикою нерозголошення інформації, які закупівельна компанія не зможе дотримуватися відповідно до законодавства України», – заявила заступник міністра охорони здоров'я України С. Шаталова. Міністерство охорони здоров'я заявило, що воно буде вести переговори через міжнародну некомерційну групу Crown Agents, яка допомагає країнам, що розвиваються, купувати предмети медичного призначення. Україна вже закупила одну вакцину від коронавірусу у китайської компанії Sinovac. У цій угоді Sinovac дозволив українському уряду опублікувати деякі, але не всі, умови угоди

(Varenikova, Maria. Ukraine Ended Secret Government Spending. Vaccine Makers Now Demand It = [Україна закінчила з таємними державними витратами. Виробники вакцин вимагають цього] / M. Varenikova // The New York Times. – New York, 2021. – 22.01.

(<https://www.nytimes.com/2021/01/22/world/europe/ukraine-coronavirus-vaccine.html?searchResultPosition=1>)).

Pfizer і BioNTech домовилися поставити свою вакцину проти COVID-19 за спільною схемою доступу до вакцини COVAX, яку очолювала ВООЗ. Раніше Україна заявила, що перша поставка вакцини проти COVID-19 за схемою COVAX може надійти в першій половині лютого – 210 тис. доз вакцин від Moderna, Pfizer або AstraZeneca

(Pfizer-BioNTech agree to supply WHO co-led COVID-19 vaccine scheme = [Pfizer-BioNTech погоджується поставляти вакцини проти COVID-19] // The News. – Islamabad, 2021. – 23.01. (<https://www.thenews.com.pk/print/778512-pfizer-biontech-agree-to-supply-who-co-led-covid-19-vaccine-scheme>)).

Заступник міністра охорони здоров'я С. Шаталова заявила, що Україна сподівається отримати від Світового банку 2,5 млрд грн (88,6 млн дол.) на покупку вакцин від коронавірусу. Країна отримає вакцини двома шляхами. Як мінімум 8 млн доз їй виділять на безоплатній основі як учасниці глобальної ініціативи COVAX, інші вакцини Україна буде закуповувати у виробників. Українська група фармкомпаній «Лекхім» уклала договір з китайською компанією Sinovac Biotech на поставку 5 млн доз вакцини від COVID-19

(Україна надеється получить от ВБ 2,5 млрд гривен на покупку вакцин от COVID-19 = [Україна сподівається отримати від Світового банку 2,5 млрд грн на купівлю вакцин від COVID-19] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2021. – 23.01. (<http://russian.people.com.cn/n3/2021/0123/c31519-9812311.html>)).

42 мільйонам українців доведеться почекати, перш ніж вони зможуть зробити щеплення проти Covid-19. На відміну від сусідів, країна ще не отримала жодної вакцини, незважаючи на переговори, розпочаті минулого літа з фармацевтичними компаніями. Після третього локдауну, якій закінчився 25 січня, кількість випадків захворювання стабілізувалася, але вірус уже вбив понад 22 тис. чоловік, і епідемія тяжко впливає на систему охорони здоров'я України. «Ця вакцинація тісно пов'язана з Європою. Ми дуже боїмося бути відхиленими від клубу цивілізованих країн і вважатися державою третього світу», – пояснила Т. Огаркова, координатор міжнародного департаменту НУО «Кризовий медіа-центр Україна»

(Vincent, Faustine. L'Ukraine en quête de son premier vaccin contre le Covid-19 = [Україна в пошуках першої вакцини проти Covid-19] / F. Vincent // Le Monde. – Paris, 2021. – 25.01. (https://www.lemonde.fr/international/article/2021/01/25/l-ukraine-en-quete-de-son-premier-vaccin-contre-le-covid-19_6067510_3210.html)).

Україна знову відкрила школи, ресторани та спортзали після завершення трижневого блокування. Кількість нових випадків зараження коронавірусом в Україні значно зменшилася – до 9 тис. випадків на день на початку січня до 2516 нових випадків 25 січня, найменше з початку вересня. Виступаючи на телевізійному брифінгу, міністр охорони здоров'я М. Степанов сказав: «Таку статистику, яка свідчить про стабілізацію ситуації, можна було отримати лише завдяки вам, українці, і ми вважаємо, що цей карантин значно покращив ситуацію»

(Otte, Jedidajah. Coronavirus live news: Dutch PM condemns Covid riots; France bans some homemade masks = [Новини в прямому ефірі коронавірусу: прем'єр-міністр Нідерландів засудив заворушення; Франція заборонила носити деякі маски для обличчя] / J. Otte // The Guardian. – London, 2021. – 25.01. (<https://www.theguardian.com/world/live/2021/jan/25/coronavirus-live-news-biden-to-reinstate-covid-travel-ban-as-world-nears-100m-cases?page=with:block-600e86d98f08b9658552561>)).

Україна зареєструвала майже 1,2 млн випадків зараження вірусом COVID-19 та понад 21 тис. смертей із населенням 40 млн. Влада заявляє, що перші щеплення можуть розпочатися в середині лютого, проте обіцянки залишають сумніви у медичних працівників, оскільки дотепер не було оголошено точної дати доставки вакцини. «Багаті були першими у світовій черзі до вакцини», – з наріканням сказав Президент України В. Зеленський наприкінці грудня, перш ніж у січні закликав Європейський Союз «допомогти своїм східним сусідам отримати вакцини», повторивши заклик 13 інших країн

(Цуканова, Аня. Между геополитиката и бедността – Украина остана без вакцини = [Між геополітикою та бідністю – Україна залишилася без вакцини] / А. Цуканова // Дневник. – Sofia, 2021. – 25.01. (https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/01/25/4167383_mejdu_geopolitikata_i_bednostta_-_ukraina_ostana_bez/)).

Прем'єр-міністр України Д. Шмигаль заявив, що Україна очікує отримати від Pfizer від 100 тис. до 200 тис. доз вакцини за схемою COVAX у лютому і вакцинувати перші 367 тис. чоловік проти коронавірусу на першому етапі. Він сказав, що уряд розробив детальний план вакцинації, в рамках якого 2,54 млн чоловік будуть вакциновані на другому етапі вакцинації і 7,2 млн чоловік – на третьому. Д. Шмигаль повідомив, що у 2021 р. Україна очікує отримати до 16 млн доз вакцини від COVAX

(Germany backs EU export curbs on vaccine after supply cuts = [Німеччина підтримує обмеження ЄС на експорт вакцини після скорочення поставок] // China Daily. – Beijing, 2021. – 26.01. (<https://www.chinadailyhk.com/article/156011#Germany-backs-EU-export-curbs-on-vaccine-after-supply-cuts>)).

Тринадцять країн-членів ЄС, в основному з Центральної Європи і Балтії, закликали Європейську комісію допомогти Україні та балканським країнам у забезпеченні поставок вакцин. Проблеми з вакциною в Україні поглиблюються ескалацією напруженості між Міністерством охорони здоров'я та агентством «Медичні закупівлі «України». Після серії публічних зіткнень між ними уряд погодився передати закупівлі на аутсорсинг міжнародної компанії Crown Agents. «Нинішній підхід України до питання про вакцини – це рецепт геополітичної катастрофи», – зауважує автор статті, керівник Центру економіки охорони здоров'я Київської школи економіки П. Ковтонюк

(Kovtoniuk, Pavlo. Geopolitics complicates Ukraine's vaccine quest = [Геополітика ускладнює пошук вакцини в Україні] / P. Kovtoniuk // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 27.01. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/geopolitics-complicates-ukraines-vaccine-quest/>)).

Верховна Рада України прийняла поправку у другому читанні, яка дозволить прискорити реєстрацію ліків та вакцин, включаючи вакцини проти коронавірусу. Поправка дозволяє Міністерству охорони здоров'я України реєструвати коронавірусні вакцини за прискороною процедурою з посиланням на екстрену допомогу, навіть якщо з об'єктивних причин необхідні клінічні випробування не були повністю проведені. Позитивне рішення також залежить від того, що вакцина вже була зареєстрована в ряді інших країн та в Європейському Союзі. Законопроект також забороняє реєстрацію в Україні вакцини, розробленої в РФ

*(Farkas, Ágnes. **Ukrajna megtiltotta a Covid-19 elleni orosz vakcinák bejegyzését = [Україна заборонила реєстрацію російських вакцин проти Covid-19] / Á. Farkas // Index.hu. – Budapest, 2021. – 29.01. (https://index.hu/kulfold/2021/01/29/ukrajna_orosz_vakcina_tiltas/).***

Парламент України ухвалив законопроект, спрямований на пришвидшення затвердження вакцин проти COVID-19, який також забороняє затвердження вакцин російського виробництва. Уряд заявив, що очікує отримати від 100 тис. до 200 тис. доз вакцини, виготовленої Pfizer Inc та німецьким BioNTech за глобальною схемою COVAX

(Ukraine bans use of Russian COVID-19 vaccines = [Україна заборонила використовувати російські вакцини проти COVID-19] // The Chronicle Herald. – Halifax, 2021. – 29.01. (https://www.thechronicleherald.ca/news/world/ukraine-bans-use-of-russian-covid-19-vaccines-546528/)).

Влада в Україні досі не затвердила вакцину проти COVID-19, але неодноразово заявляла, що не дозволить і не використовуватиме вакцину з Росії. Уряд заявив, що очікує 100–200 тис. доз вакцини Pfizer / BioNTech у лютому за схемою COVAX

*(Стайков, Анатоли. **Киев не вярва на Москва! Украина забрани руските вакцини = [Київ не довіряє Москві! Україна заборонила російські вакцини] / А. Стайков // Факти. – Sofia, 2021. – 29.01. (https://fakti.bg/world/548650-kyev-ne-varva-na-moskva-ukraina-zabrani-ruskite-vaksini).***

Український парламент дав «зелене світло» законопроекту, який пришвидшує затвердження вакцин проти Covid, забороняючи при цьому ті, що виробляються в Росії. Українська фармацевтична компанія «Біолік», яку підтримує В. Медведчук, провідна фігура проросійської опозиції, на початку місяця звернулася до держави з проханням про виробництво російської вакцини «Супутник V», що є делікатним кроком, враховуючи напруженість між двома країнами. У лютому Київ розраховує отримати від 100 тис. до 200 тис. доз вакцини Pfizer через Covax – програму ВООЗ щодо започаткування кампаній вакцинації в менш заможних країнах

(Coronavirus nel mondo: la Francia chiude le frontiere ai Paesi extra Ue e si prepara a un terzo lockdown = [Коронавірус у всьому світі: Франція закриває свої кордони з країнами, що не входять до ЄС, і готується до третього блокування] // La Repubblica. – Roma, 2021. – 29.01. (https://www.repubblica.it/esteri/2021/01/29/news/coronavirus_nel_mondo_contagi_aggiornamenti_e_tutte_le_news_sulla_situazione-284698873/?ref=search)).

«30 січня кількість нових заражень коронавірусом в Україні впала на 32 %, було зареєстровано 3177 нових інфекцій», – повідомив міністр охорони здоров'я М. Степанов. Найбільша захворюваність була зареєстрована в Івано-Франківській області, на Закарпатті та в Києві. В Україні щеплення ще не розпочалося. Українська влада заборонила російську вакцину Sputnik V і веде переговори з іншими виробниками. Країна очікує додаткових доз вакцин від ініціативи ВООЗ щодо вакцинації країн з низьким та середнім рівнем доходу

(Kovács, Ferenc. Ukrajnaban csökkent a napi új fertőzöttek száma = [В Україні кількість нових заражень за день зменшилася] / F. Kovács // Index.hu. – Budapest, 2021. – 31.01. (<https://index.hu/kulfold/2021/01/31/ukrajna-koronavirus-a-vilagban-moszkva/>)).

ФІНАНСОВА ПОЛІТИКА

Національний банк України підняв прогноз зростання інфляції у 2021 р. з 6,5 % до 7 %. Прискорення в першій половині року буде стимулюватися стрімким споживчим попитом, вищими цінами на енергію та гіршими врожайми, ніж минулого року. Крім того, збільшаться виробничі витрати підприємств, зокрема витрати на оплату праці. Темпи зростання адміністративно регульованих цін залишатимуться високими завдяки збільшенню акцизного податку на тютюнові вироби та зростанню цін на електроенергію, ідеться в повідомленні банку. У 2020 р. зростання цін в Україні прискорилося до 5 % у грудні порівняно з 4,1 % роком раніше. Падіння світових цін на енергоносії, а також падіння попиту на основні товари та послуги стримували зростання цін під час пандемії. Водночас інфляція прискорилося, як і очікувалося, наприкінці року. Це пов'язано з динамічним відновленням світової економіки, подальшим зростанням внутрішнього попиту на споживання та цін на електроенергію

(Trusewicz, Iwona. Ceny na Ukrainie rosna coraz szybciej = [Ціни в Україні зростають дедалі швидше] / I. Trusewicz // Rzeczpospolita. – Warsaw, 2021. – 21.01. (<https://www.rp.pl/Dane-gospodarcze/210129847-Ceny-na-Ukrainie-rosna-coraz-szybciej.html>)).

За оцінкою Національного банку України, у 2020 р. через пандемію коронавірусу українська економіка скоротилася на 4,4 % порівняно з попереднім роком. Глава НБУ К. Шевченко заявив, що раніше НБУ очікував падіння ВВП на 6 %, проте цей прогноз був переглянутий через більш високі темпи відновлення економіки у другому півріччі 2020 р. К. Шевченко додав, що у 2021 р. Україна зможе надолужити втрати від кризи, викликану пандемією. Цьому сприятимуть відновлення інвестиційної активності та стійкий внутрішній попит, забезпечений збільшенням реальних доходів українців. Водночас К. Шевченко зазначив, що жваве споживання разом з такими чинниками, як подорожчання енергоносіїв і зростання виробничих витрат бізнесу, призведе до збільшення темпів інфляції в поточному році до 7 %

(В 2020 году ВВП Украины упал на 4,4 процента = [У 2020 році ВВП України впав на 4,4 %] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2021. – 23.01. (<http://russian.people.com.cn/n3/2021/0123/c31519-9812312.html>)).

У 2020 р. Європейський банк реконструкції і розвитку (ЄБРР) інвестував в Україну 812 млн євро в рамках надання підтримки в боротьбі з наслідками пандемії COVID-19. За річним обсягом інвестицій Україна посіла третє місце серед усіх країн, у яких банк здійснює операції, поступившись лише Туреччині та Єгипту. 450 млн євро з виділених ЄБРР коштів будуть спрямовані на розвиток дорожньої інфраструктури України. Іншими напрямками інвестицій банку стали трансформація українського поштового оператора – компанії

«Укрпошта», видобуток газу, розвиток сільського господарства, підтримка малого і середнього бізнесу, підвищення енергоефективності об'єктів соціальної інфраструктури

(В 2020 году ЕБРР инвестировал в Украину 812 млн евро = [У 2020 році ЄБРР інвестував в Україну 812 млн євро] // Жэньминь жибао. – Пекин, 2021. – 21.01. (<http://russian.people.com.cn/n3/2021/0121/c31519-9811869.html>)).

ЕКОНОМІКА

Україна планує відновити виробництво вантажного літака Ан-74, який має турбореактивні двигуни. Україна була конструктором та виробником найбільшого вантажного літака у світі Ан-225. Але зараз виробництво літаків у країні майже зупинено. Це наслідок економічної ситуації та обмеження контактів з Росією, куди українські виробники інвестували своє авіаційне обладнання

(Стойчев, Росен. Украина се връща към легендарен самолет = [Україна повертається до виробництва легендарного літака] / Р. Стойчев // Факти. – Sofia, 2021. – 16.01. (<https://fakti.bg/world/545018-ukraina-se-vrashta-kam-legendaren-samolet>)).

Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження повідомило, що за підсумками 2020 р. загальна потужність об'єктів відновлюваної енергетики України зросла на 22 % і досягла 8,5 ГВт. У Держенергоефективності відзначили, що, незважаючи на пандемію COVID-19, у 2020 р. в Україні було запущено 1,6 ГВт нових потужностей «зеленої» генерації. Загальний обсяг інвестицій у реалізацію цих проєктів перевищив 1,24 млрд євро. Україна планує до 2035 р. наростити частку «зеленої» енергетики в загальному енергобалансі країни до 25 %

(В 2020 году мощность объектов «зеленой» генерации Украины выросла на 22 процента = [У 2020 році потужність об'єктів «зеленої» генерації України зросла на 22 %] // Жэньминь жибао. – Пекин, 2021. – 26.01. (<http://russian.people.com.cn/n3/2021/0126/c31519-9813050.html>)).

Глава Державної служби геології і надр Р. Опімах, виступаючи на пресконференції «Мінерали майбутнього», сказав, що Україна сподівається залучити понад 10 млрд дол. в розробку критичних і стратегічних мінеральних ресурсів. Для залучення інвесторів були представлені 30 перспективних ділянок з покладами кольорових, рідкоземельних металів та інших корисних копалин. Держгеонадра планує виставляти ці об'єкти на прозорі аукціони. Одночасно офіс із залучення і підтримки інвестицій UkraineInvest включить їх в UkraineInvest Guide і надасть необхідну допомогу на всіх етапах пошуку інвесторів

(Украина надеется привлечь более 10 млрд долларов в добычу критических и стратегических минеральных ресурсов = [Україна сподівається залучити понад 10 млрд дол. у видобуток критичних і стратегічних мінеральних ресурсів] // Жэньминь жибао. – Пекин, 2021. – 28.01. (<http://russian.people.com.cn/n3/2021/0128/c31519-9813638.html>)).

«Україна має намір відключитись від енергосистем Російської Федерації та Білорусі до 2023 р. і скористатися перевагами поставок електроенергії з Євросоюзу», – заявив міністр закордонних справ Д. Кулеба. «Мета України – увійти до системи постачання електроенергії ЄС у 2023 р. Це означає, що ми повинні відрізатися від білоруської та російської систем і повністю інтегруватися до ЄС. Ми йдемо цим шляхом. І для мене, як для керівника Міністерства закордонних справ, це фундаментальне завдання», – додав Д. Кулеба. Раніше

Ю. Вітренко, висунутий на посаду глави енергетичного відомства, заявив, що відключення від єдиної енергетичної системи з Росією та Білоруссю буде його пріоритетним завданням. Він наголосив, що «його пріоритетна мета – приєднати Україну до європейської системи, де ціни та умови прозорі»

(Marszałkowski, Mariusz. Ukraina chce rozwoju z rosyjskim i białoruskim systemem elektroenergetycznym do 2023 roku = [Україна хоче вийти зі співпраці з російською та білоруською енергетичними системами до 2023 року] / M. Marszałkowski // Biznes Alert. – Warsaw, 2021. – 25.01. (<https://biznesalert.pl/ukraina-rosja-bialorus-energetyka-energia-elektryczna/>)).

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО

За 11 місяців 2020 р. Україна експортувала 69,8 тис. т меду на 117,5 млн дол., що є рекордом за останні три роки. У неповному 2020 р. Україна стала лідером з експорту меду до країн Європейського Союзу, поставляючи в регіон понад 30 тис. т меду. За попередніми підрахунками, виробництво меду в ЄС скоротилося на 40 % через несприятливі погодні умови. На престижній Міжнародній виставці меду London Honey Awards мед «Ароматичні луки козака» завоював срібну медаль. Цей мед виготовляється на пасіці М. Антонієва, який має понад 10-річний досвід бджільництва

(Джамбазов, Денис. Україна постави рекорд за износ на мед в ЕС = [Україна встановила рекорд з експорту меду до ЄС] / Д. Джамбазов // Факти. – Sofia, 2021. – 20.01. (<https://fakti.bg/world/546075-ukraina-postavi-rekord-za-iznos-na-med-v-es>)).

РЕФОРМИ

Автор статті звертає увагу на те, що трансформація газового сектора України розглядається як одна з відносно небагатьох успішних реформ із часів Революції Гідності 2014 р. Реформи енергетичного сектора України за останні сім років отримали схвалення у всій Східній Європі й допомогли продемонструвати, що зміни можливі. В останні дні український уряд вніс ряд пропозицій, які, на думку автора, можуть повернути назад роки напруженої роботи і скасувати безліч знакових реформ. Припинення проголошеної газової реформи України стане великим ударом по більш широким перетворенням країни після 2014 р. Це також стане негативним сигналом для реформаторів у сусідніх країнах, які розглядали прогрес України як потенційну модель для наслідування

(Sabadus, Aura. Ukraine's historic gas sector reforms are under threat = [Історичні реформи газового сектора в Україні знаходяться під загрозою] / A. Sabadus // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 22.01. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraines-historic-gas-sector-reforms-are-under-threat/>)).

Член правління Центру протидії корупції в Україні О. Галушка звертає увагу на те, що довгий час в основі агресивної політики Москви щодо України була корупція. Комплексний підхід до боротьби з корупцією повинен складатися з превентивних заходів, підкріплених ефективним правозастосуванням та суворими правовими наслідками за порушення. Нездатність провести належні реформи верховенства закону, на думку автора, є прямою загрозою стійкості всієї програми реформ в Україні. «Подальша підтримка і постійна участь міжнародних партнерів України залишається критично важливими. Перш за все, демократичний світ повинен прагнути об'єднати зусилля з українським громадянським суспільством, щоб зберегти питання про судову реформу на чолі політичного порядку

денного України. Це залишається ключем до успіху або невдачі всіх інших реформ», – зауважує автор статті

(Halushka, Olena. Resetting Ukraine's reforms = [«Скидання» українських реформ] / O. Halushka // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 26.01. (https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/resetting-ukraines-reforms/)).

ПРОБЛЕМИ ЧАЕС

Київська обласна прокуратура звинуватила колишнього директора Чорнобильської АЕС у незаконному поводженні з радіоактивними матеріалами і вже направила до суду відповідний документ. У липні 2019 р. керівник ЧАЕС виставив на аукціон понад 500 т радіаційно забрудненого металобрухту, заниживши його вартість і призначивши ціну в 1 тис. грн (35 дол.) за тону. Тим самим, за оцінкою експертів, завдавши державі матеріальної шкоди на суму понад 2,75 млн грн (близько 98 тис. дол.)

(Németh, Anna. Sugárszennyezett fémhulladékot értékesített a csernobili atomerőmű volt igazgatója = [Колішній директор Чорнобильської АЕС продавав металобрухт] / A. Németh // Index.hu. – Budapest, 2021. – 29.01. (https://index.hu/kulfold/2021/01/29/sugarszennyezett-femhulladekot-ertekesített-a-csernobili-atomeromu-volt-igazgatoja/)).

Віце-президент Професійної асоціації екологів України В. Щербина розповів, що через великі лісові пожежі, які сталися в Чорнобильській зоні відчуження навесні 2020 р., «почали змінюватися цілі райони забруднення». За його словами, «стихийне лихо призвело до вторинного радіоактивного зараження». В. Щербина підкреслив, що ситуація в регіоні змінилася «дуже серйозно». Там, де було відносно безпечно, розсіюються підняті в повітря радіонукліди. За його словами, «вони вже включилися в геохімічний цикл, почали мігрувати, потрапили не тільки в повітря, але і в ґрунт, і воду»

(После пожаров в зоне отчуждения Чернобыльской АЭС изменились зоны заражения = [Після пожеж у зоні відчуження Чорнобильської АЕС змінилися зони зараження] // Известия. – Москва, 2021. – 30.01. (https://iz.ru/1118307/2021-01-30/posle-pozharov-v-zone-otchuzhdeniia-chernobylskoi-aes-izmenilis-zony-zarazheniia)).

Про катастрофу в Чорнобилі знімуть новий документальний фільм. Стрічку під назвою «Чорнобиль 86» анонсував британський телеканал Sky. Служба безпеки України випустила нову книгу із розсекреченими файлами. У ній опублікована, наприклад, інформація про інші аварії, які траплялися на Чорнобильській атомній електростанції до квітня 1986 р. Усього про аварію на Чорнобильській АЕС знято 10 документальних фільмів і 14 художніх стрічок. Причому повнометражка «Дзвін Чорнобиля» 1987 р. внесена до Книги рекордів Гіннеса – її показали в усіх країнах світу, де є телебачення

(Миненкова, Ульяна. О Чернобыле расскажут по-новому. Кто займется созданием документального проекта о катастрофе на АЭС = [Про Чорнобиль розкажуть по-новому. Хто займеться створенням документального проекту про катастрофу на АЕС] / У. Миненкова // КоммерсантЪ. – Москва, 2021. – 25.01. (https://www.kommersant.ru/doc/4661980)).

КРИМ

«США та НАТО готуються до вторгнення на російський Чорноморський півострів Крим» – це історія, яка час від часу поширюється у світових ЗМІ. У цьому сенсі на початку

грудня минулого року заступник голови парламенту Криму Д. Фікс заявив, що вирішення питання про те, як організувати оборону частини своєї території, має вирішити Москва, а також, що «брякання зброєю» західного військового союзу «вносить заворушення у повсякденне життя Криму». Листопадові маневри НАТО, в рамках яких були здійснені обстріли ракет, здатних вражати цілі Криму, – лише епізод цієї гри. «Очевидно, історія вторгнення в Крим стихне сама собою», – вважає автор

(Самарција, Слободан. Инвазије на Крим неће бити = [Вторгнення в Крим не буде] / С. Самарција // Политика. – Belgrad, 2021. – 16.01. (<http://www.politika.rs/scc/clanak/470894/>)).

Колишній канцлер ФРН Г. Шредер розкритикував президента Росії В. Путіна. В інтерв'ю Г. Шредер знайшов чіткі слова проти В. Путіна через анексію Криму та близькість до правої екстремістської партії AfD. Г. Шредер говорив про «явне порушення міжнародного права»

(«Kann das nicht nachvollziehen»: Ex-Kanzler Schröder distanziert sich von Freund Putin = [«Не можу цього зрозуміти»: ексканцлер Г. Шредер дистанціюється від свого друга В. Путіна] // Der Focus. – Berlin, 2021. – 17.01. (<https://www.dw.com/ru/shreder-anneksija-kryma-byla-narusheniem-mezhdunarodnogo-prava/a-56249994>)).

У Європейському суді з прав людини у Страсбурзі було прийняте рішення з важливими наслідками: трибунал вирішив, що у справі України проти Росії щодо Криму є достатньо доказів. Пікантність справи надає той факт, що після прийняття рішення і Москва, і Київ говорили про власну перемогу. «Процес повернення України до Криму розпочався», – заявляли в останні дні українські ЗМІ. «Страсбурзький суд визнав фактичну юрисдикцію Росії над Кримом», – писали російські ЗМІ. Київ та Москва по-різному трактували рішення Європейського суду з прав людини у справі щодо Криму

(Bendarzsevszkij, Anton. Krim félisziget: Moszkva és Kijev is győzelmet ünnepel = [Крим: Москва та Київ святкують перемогу] / А. Bendarzsevszkij // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 17.01. (<https://magyarnemzet.hu/kulfold/krim-felsziget-moszkva-es-kijev-is-gyozelmet-unnepel-9237053/>)).

Британія і Туреччина, на думку автора, вирішили створити неформальний альянс з Україною, щоб не допустити посилення Росії на Чорному морі. Посольство Великобританії в Україні профінансує проекти з «реінтеграції» Криму до складу України, а Анкара приєдналася до «Кримської платформи» – міжнародного союзу, який повинен допомогти Києву повернути півострів. Автор звертає увагу на те, що Р. Т. Ердоган неодноразово заявляв, що «виступає за територіальну цілісність України» і «анексію півострова не визнає ніколи»

(Логінова, Ксенія. Дружба против Москвы: Анкара, Лондон и Киев создают неофициальный союз = [Дружба проти Москви: Анкара, Лондон і Київ створюють неофіційний союз] / К. Логінова // Известия. – Москва, 2021. – 17.01. (<https://iz.ru/1111605/kseniia-loginova/druzhiba-protiv-moskvy-ankara-london-i-kiev-sozdaiut-neofitsialnyi-soiuz>)).

З початку окупації Криму навесні 2014 р. Росія засудила десятки кримськотатарських громадян до тривалих термінів тюремного ув'язнення за сумнівними звинуваченнями. Українські активісти громадянського суспільства склали список осіб, причетних до переслідування кримських правозахисників. У пропонований список входять співробітники служби безпеки ФСБ Росії, Центру з боротьби з екстремізмом при МВС Росії і прокуратури. На думку автора статті, глобальний акт С. Магнітського здається найбільш логічним інструментом проти російських порушників прав людини в окупованому Криму. Українські активісти вимагають негайних дій і закликають міжнародну спільноту розширити санкції проти російських чиновників, яких звинувачують у порушеннях прав людини в окупованому Росією Криму

(Tomak, Maria. Russia's Crimean crimes demand tougher sanctions = [Злочини Росії в Криму вимагають посилення санкцій] / М. Tomak // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 19.01. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/russias-crimean-crimes-demand-tougher-sanctions/>)).

Співголова групи з міжпарламентських зв'язків із Турецькою Республікою, народний депутат України Р. Умеров, який відвідав Туреччину, зазначив, що головне питання порядку денного – це ініціатива «Кримської платформи». Р. Умеров підкреслив, що тимчасова окупація Криму стала важливою проблемою для всього Чорноморського регіону. «Кримська платформа» була створена в рамках української стратегії деокупації Криму, яка почалася з моменту анексії півострова Росією, і фокусується на ряді питань. «На сьогодні є кілька питань, на яких ми сконцентровані. Перше стосується політичних в'язнів Кремля. Друге – це інвестиції, а третє охоплює теми безпеки Чорного і Азовського морів», – зазначив Р. Умеров

(Crimean Platform to take more initiative on peninsula's problems = [«Кримська платформа» буде більш активна у вирішенні проблем півострова] // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 20.01. (<https://www.dailysabah.com/politics/diplomacy/crimean-platform-to-take-more-initiative-on-peninsulas-problems>)).

Уолл-стріт почав торгувати водою так само, як золотом або нафтою. Ініціатива, хоча і спрямована на те, щоб допомогти забезпечити постачання цієї сировини містам та фермерам, однак викликала критику. Інвестори тепер можуть спекулювати на прибутку на цінах на воду – ресурс, який може стати недоступним у дедалі більшій кількості місць на планеті. За останні роки рівень Рейну, важливого річкового транспортного шляху для німецької економіки, влітку впав до небезпечних рівнів, негативно впливаючи на зростання ВВП. А в Криму, анексованому Росією, минулорічна посуха була безпрецедентною. Крим залежав від води каналом, що надходив з України. Але зараз вода з України не поступає, і тому в Криму виникли серйозні проблеми з водопостачанням

(Investitorii americani au inceput să parieze pe apă, așa cum fac cu aurul sau petrolul = [Американські інвестори почали робити ставки на воду, як на золото або нафту] // Corest News. – Bucurest, 2021. – 30.01. (<http://www.corectnews.com/business/investitorii-americiani-au-nceput-s-parieze-pe-ap-cum-fac-cu-aurul-sau-petrolul>)).

ДОНБАС

Президент України В. Зеленський і канцлер Німеччини А. Меркель провели телефонну розмову, під час якої обговорили ситуацію на Донбасі. В. Зеленський поінформував А. Меркель, що режим припинення вогню, оголошений на Донбасі, у цілому дотримується, проте Збройні сили України продовжують стикатися з провокаціями з боку

противника. В. Зеленський також зазначив, що прогрес в інших аспектах мирного врегулювання на Донбасі практично відсутній, хоча Україна виконала всі домовленості, досягнуті на зустрічі лідерів країн-членів «нормандської четвірки» в Парижі в грудні 2019 р.

(В. Зеленський и А. Меркель обсудили ситуацию в Донбассе = [В. Зеленський і А. Меркель обговорили ситуацію на Донбасі] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2021. – 16.01. (<http://russian.people.com.cn/n3/2021/0116/c31519-9810174.html>)).

Глава ОБСЄ Е. Лінде перебувала з першим візитом в Україні після того, як обійняла посаду. «Потрібні додаткові кроки для захисту крихкого режиму припинення вогню на Сході України, оскільки порушення зростають», – заявила міністр закордонних справ Швеції під час поїздки в регіон. Е. Лінде зазначила, що робота повинна продовжуватися у так званому «нормандському форматі» переговорів між Україною, Росією, Францією та Німеччиною

(Williams, Matthias. Action needed to protect fragile ceasefire in east Ukraine, new OSCE head says = [Необхідні дії щодо захисту крихкого режиму припинення вогню на Сході України, говорить нова глава ОБСЄ] / М. Williams // The Chronicle Herald. – Halifax, 2021. – 20.01. (<https://www.thechronicleherald.ca/news/world/action-needed-to-protect-fragile-ceasefire-in-east-ukraine-new-osce-head-says-543004/>)).

Парламентська асамблея Ради Європи (ПАРЄ) привітала зусилля української влади зі створення антикорупційних інституцій та досягнення домовленості про припинення вогню між сторонами конфлікту на Донбасі. Серед проблемних питань – зміцнення антикорупційних структур, «у тому числі шляхом відновлення ефективного функціонування системи електронного декларування та уточнення правового статусу Національного антикорупційного бюро України». Крім того, ПАРЄ закликала Київ «утриматися від будь-яких дій, які можуть мати тривалий згубний вплив на верховенство права та незалежність судової влади в Україні», а також провести розслідування нападів на незалежних журналістів. Окремою усною поправкою до параграфу з рекомендаціями для української влади до резолюції був доданий пункт про гарантування «дотримання зобов'язань із захисту мовних прав національних меншин»

(Власенко, Вікторія. Резолюція ПАРЄ: Київ має утриматися від дій, що шкодять верховенству права / В. Власенко // Deutsche Welle. – Bonn, 2021. – 26.01. (<https://p.dw.com/p/3oPKB>)).

Глава української делегації в Тристоронній контактній групі з урегулювання ситуації на Донбасі Л. Кравчук заявив, що «переговори з Росією зайшли в глухий кут». Він висловив думку, що переговори спрямовані на те, щоб змусити Україну здати свої національні інтереси. За його словами, з Росією можна домовитися тільки із застосуванням сили, оскільки «вона звикла до таких методів». Л. Кравчук також вважає, що «вирішити конфлікт у регіоні можна лише політичним і дипломатичним шляхом»

(Кравчук назвал переговоры с Россией по Донбассу зашедшими в тупик = [Л. Кравчук заявив, що переговори з Росією по Донбасу зайшли в глухий кут] // Известия. – Москва, 2021. – 29.01. (<https://iz.ru/1118065/2021-01-29/kravchuk-nazval-peregovory-s-rossiei-po-donbassu-zashedshimi-v-tupik>)).

ПОЛІТВ'ЯЗНІ, ПОЛОНЕНІ ТА ЗАРУЧНИКИ

Глава української делегації в Тристоронній контактній групі щодо Донбасу Л. Кравчук заявив, що вітає рішення самопроголошених Донецької і Луганської народних республік в односторонньому порядку передати Україні групу утримуваних осіб. Глава делегації зазначив, що повернення громадян України буде здійснене «згідно з нормами міжнародного права та українського законодавства», усі переговори і процедури в рамках операції здійснюють уповноважені держоргани України згідно з угодами, прийнятими в «нормандському форматі». У самопроголошених республіках Донбасу відзначили, що в групу для передачі увійшли жінки, люди похилого віку та особи, які страждають важкими захворюваннями

(Кравчук поприветствовал решение ДНР и ЛНР передать группу удерживаемых лиц = [Л. Кравчук привітав рішення ДНР і ЛНР передати групу утримуваних осіб] // Известия. – Москва, 2021. – 16.01. (<https://iz.ru/1112489/2021-01-16/kravchuk-poprivetstvoval-reshenie-dnr-i-lnr-peredat-gruppu-uderzhivaemykh-litc>)).

Глава делегації України в Тристоронній контактній групі Л. Кравчук повідомив, що «передача утримуваних осіб з боку самопроголошених Донецької і Луганської народних республік неможлива на рівні приватних осіб, а повинна проходити на державному рівні». Він також додав, що українська сторона не перешкождала передачі утримуваних на Донбасі осіб

(Кравчук заявил о недопустимости обмена удерживаемых лиц в Донбассе на частном уровне = [Л. Кравчук заявил про неприпустимість обміну утримуваних осіб на Донбасі на приватному рівні] // Известия. – Москва, 2021. – 29.01. (<https://iz.ru/1117866/2021-01-29/kravchuk-zaiavil-o-nedopustimosti-obmena-uderzhivaemykh-litc-v-donbasse-na-chastnom-urovne>)).

НАДЗВИЧАЙНІ ПОДІЇ

За даними української державної служби з надзвичайних ситуацій, на околиці міста Харкова сталася пожежа у пансіонаті, в якому перебували літні люди. Загинули 15 осіб, п'ятьох шпиталізували з опіками, отруєнням чадним газом та у стані стресу. Президент України В. Зеленський закликав міністра внутрішніх справ почати розслідування інциденту та очолити його, назвавши інцидент «жахливою трагедією». В аварійних службах заявили, що пожежа була погашена менш ніж через дві години після її виникнення, додавши, що в операції взяли участь близько 50 пожежних. Генеральний прокурор України заявив, що влада порушила кримінальну справу, а попередня причина трагедії – «необережне поводження з електричними нагрівальними приладами»

(15 killed, 5 injured after fire in Ukrainian nursing home = [15 людей загинули, п'ять отримали поранення в результаті пожежі в українському будинку для літніх людей] // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 21.01. (<https://www.dailysabah.com/world/europe/15-killed-5-injured-after-fire-in-ukrainian-nursing-home>)).

Генеральний прокурор України І. Венедиктова заявила, що в Україні було заарештовано чотирьох людей, причетних до катастрофічної пожежі в будинку для літніх людей на сході Харкова. Унаслідок пожежі загинуло 15 людей, ще кілька постраждали. Президент України В. Зеленський відвідав місце трагедії та оголосив траур

(Ukrainoje po pražūtingo gaisro senelių namuose sulaikyti keturi asmenys = [В Україні чотири людини були затримані у зв'язку з катастрофічною пожежею] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 22.01. (<https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2021/01/21/news/varsuva-uzsipoole-londona-del-i-koma-patekusio-lenko-medikai-tvirtina-kad-vyras-neatsibus-17980664/>)).

Пожежа знищила будинок для літніх людей у Харкові на Сході України. Кількість жертв велика, оскільки влада повідомляє про 15 загиблих, а також кілька поранених. За словами Генпрокурора країни, «причиною трагедії могло стати необережне поводження з електричними пристроями»

(Les images d'une maison de retraite en Ukraine, ravagée par un terrible incendie = [Будинок престарілих в Україні спустошений страшною пожежею] // Le Figaro. – Paris, 2021. – 23.01. (<https://video.lefigaro.fr/figaro/video/les-images-dune-maison-de-retraite-en-ukraine-ravagee-par-un-terrible-incendie/>)).

СУСПІЛЬСТВО

План дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 р. передбачав легалізацію в Україні «zareєстрованого цивільного партнерства для різностатевих і одностатевих пар». Такі партнерства, альтернативні шлюбу, вже давно є нормою у багатьох країнах. Проте 2020 р. закінчився, а цей пункт так і не виконаний. При цьому його невиконання Міністерство юстиції з року в рік пояснювало протестом з боку деяких обласних та міських рад, релігійних організацій та громадських організацій на кшталт «Любов проти гомосексуалізму». У проєкті плану дій з реалізації Національної стратегії на 2021–2023 рр., який нині розробляється, слово «одностатеві» зникло. С. Шеремет, координатор з політики та законодавства Національного ЧСЧ-консорціуму, запевняє, що «зради» тут немає, а чинник статі взагалі не має виокремлюватися при створенні інституту зареєстрованого цивільного партнерства, яке є нагальним і для ЛГБТІ, і для гетеросексуальних пар. Тож за координації Української гельсінської спілки з прав людини вже розробляється проєкт документа про цивільні партнерства з наміром передати його до парламенту

(Бердник, Микола. Експерт про гомосексуальні партнерства: В Україні це потрібно десяткам тисяч пар / М. Бердник // Deutsche Welle. – Bonn, 2021. – 25.01. (<https://p.dw.com/p/3oV1p>)).

ГОЛОДОМОР 1932–1933 РР.

Україна відзначила День пам'яті жертв Голокосту, підтвердивши свої плани зі створення Меморіального центру жертв Голокосту на місці одного з найстрашніших масових убивств євреїв під час Другої світової війни. «Перша синагога на цьому місці буде побудована до 80-річчя кривавої бійні у вересні, що перетворить місце вбивства і руйнування в сакральний простір», – сказав керівник Меморіального центру І. Хржановський

(Holocaust Memorial Day: Plans unveiled for vast memorial complex at Ukraine's Babi Yar = [День пам'яті жертв Голокосту: оприлюднені плани створення величезного Меморіального центру в Бабиному Яру в Україні] // Euronews. – Lyon, 2021. – 27.01. (<https://www.euronews.com/2021/01/27/holocaust-memorial-day-plans-unveiled-for-vast-memorial-complex-at-ukraine-s-babi-yar>)).

На території Бабиного Яру незабаром тут буде розміщений великий комплекс, що включатиме місця для релігійних культів, музеї та виставкові площі та споруди із зображеннями імен жертв. У Меморіальному центрі жертв Голокосту в Бабиному Яру зазначають, що перша синагога на цьому місці буде завершена вчасно до 80-ї річниці різанини у вересні. Меморіальний центр Голокосту стане першим подібним меморіалом на території пострадянських країн. Увага: контент сторінки містить статті, фотогалереї та відеосюжети й генерується автоматично за допомогою ключових слів

(Holocaust Memorial Day: Plans unveiled for vast memorial complex at Ukraine's Babyn Yar = [День пам'яті жертв Голокосту: оприлюднено плани для великого Меморіального центру в Бабиному Яру в Україні] // Euronews. – Lyon, 2021. – 27.01. (<https://www.euronews.com/2021/01/27/holocaust-memorial-day-plans-unveiled-for-vast-memorial-complex-at-ukraine-s-babi-yar>)).

КУЛЬТУРА, ОСВІТА, НАУКА

Глава Експертного комітету України з розвитку штучного інтелекту В. Гончарук у статті звертає увагу на те, що Україна прийняла Національну стратегію розвитку штучного інтелекту. Oxford Insights та Міжнародний центр розвитку досліджень опублікували доповідь, згідно з якою Україна має найбільшу кількість компаній-розробників технологій штучного інтелекту у Східній Європі. Нова стратегія розвитку України спрямована на прискорення впровадження технологій штучного інтелекту в усій економіці України для захисту глобальної конкурентоспроможності секторів, від важкої промисловості до сільського господарства. У зв'язку з поточними обставинами більшість експертів в Україні вважають, що два сектори, які пропонують найбільший потенціал для прогресу, – це освіта і оборона. Ще одна сфера економіки з очевидним потенціалом штучного інтелекту – це аграрний сектор України

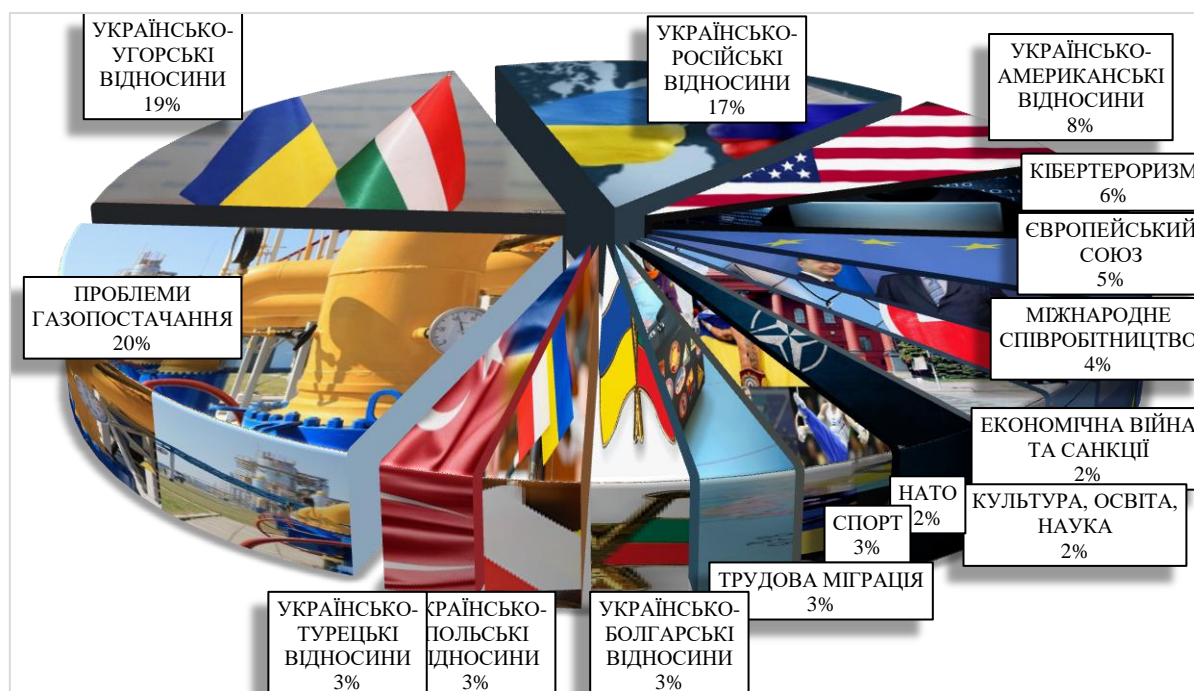
(Goncharuk, Vitaliy. Ukraine's roadmap to an artificial intelligence future = [Дорожня карта України до майбутнього за штучним інтелектом] / V. Goncharuk // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 19.01. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraines-roadmap-to-an-artificial-intelligence-future/>)).

У статті для Atlantic Council директор Українського інституту в Лондоні М. Песенті звертає увагу на те, що за останні сім років одним із найбільш вражаючих елементів реакції України на російську гібридну війну став надзвичайний культурний підйом. Цей ренесанс допоміг захиститися від впливу «м'якої сили» Росії і забезпечив протидію шкідливим твердженням Кремля, націленим підірвати суспільну згуртованість у сусідній країні. Український відносний успіх у культурній сфері багато чим завдячує співпраці між приватним сектором і державою. На додачу до державних ініціатив українське культурне відродження також отримало підтримку від міжнародних організацій, таких, як Британська рада та Інститут Гьоте. За останні сім років Україна переживала безпрецедентну хвилю літературних творів, театральних постановок, фільмів, виставок і фестивалів. «Якщо Україна не зможе зберегти імпульс м'якої сили останніх семи років, можуть з'явитися серйозні наслідки для безпеки на тлі гібридної війни з Росією», – ідеться в статті

(Pesenti, Marina. Ukraine's cultural revival is a matter of national security = [Культурне відродження України – питання національної безпеки] / M. Pesenti // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 19.01. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/ukraines-cultural-revival-is-a-matter-of-national-security/>)).

ІМІДЖ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНІЙ СФЕРІ

Більшість зарубіжних публікацій, що розкривають питання діяльності України на міжнародній арені, присвячені проблемам газопостачання (20 %). Оглядачі досить активно коментували рішення про фінансову підтримку російсько-німецького проекту «Північний потік-2» з боку німецької регіональної політики землі Мекленбург-Передня Померанія, де розташована берегова інфраструктура газогону. Більшість західних ЗМІ піддали критиці ініціативу німецького регіону, зокрема в контексті послаблення значення української газотранспортної системи, як транзитера російського газу до країн-членів ЄС.

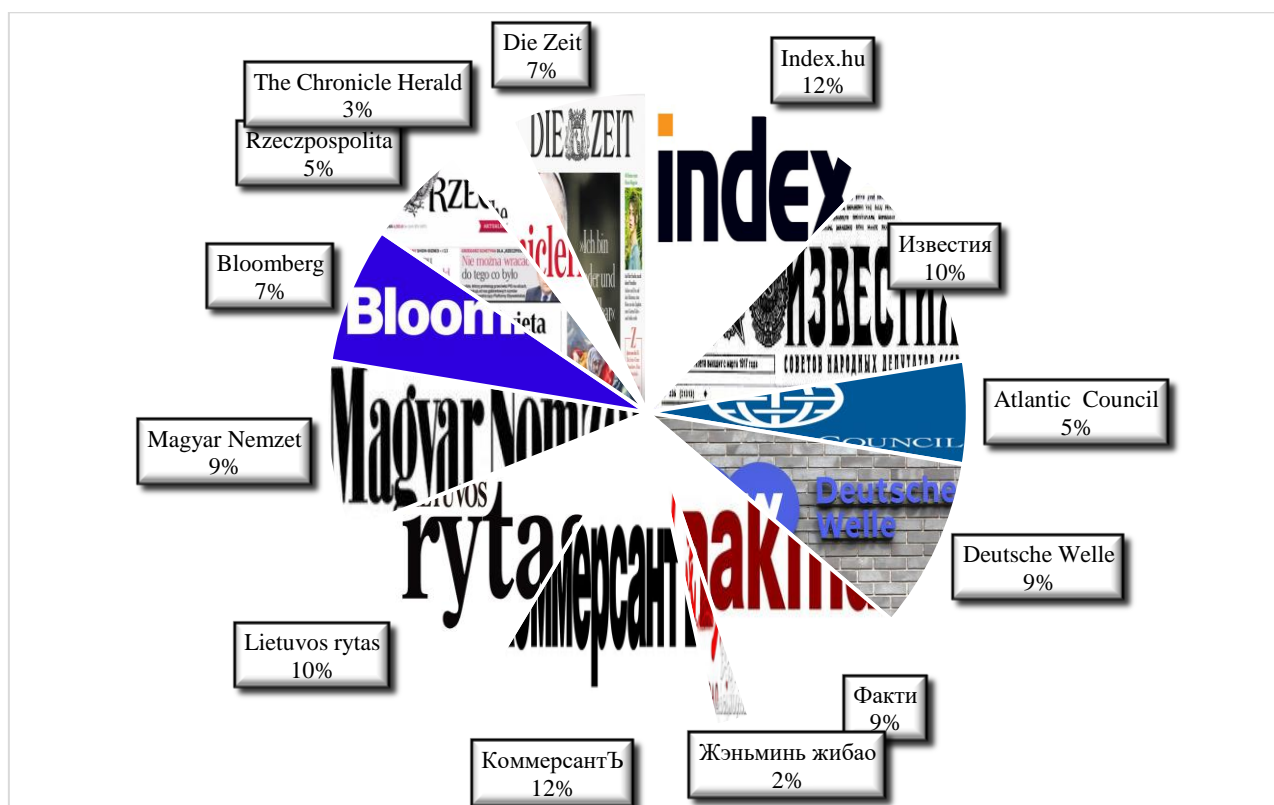

Діаграма 7. Питання зовнішньої політики у висвітленні України в іноземних ЗМІ (доля публікацій за період 16-31 січня 2021 року)

Обговорюваною темою для зарубіжних ЗМІ стали українсько-угорські відносини, які залишаються напруженими з весни 2014 р. (19 %). Приїзд міністра закордонних справ Угорщини П. Сійярто до України лише для однієї зустрічі – з українським міністром Д. Кулебою, викликав неоднозначну реакцію з боку західних масмедіа. Ці переговори оглядачі охарактеризували як «антикризові», оскільки напередодні візиту П. Сійярто отримав лист з погрозами від нібито «патріотів України». В західних ЗМІ прозвучали коментарі про те, що переговори завершилися без перемог, але шлях до примирення відкрився.

Активно коментувалася в зарубіжних медіа заява Міністерства закордонних справ України про те, що Росія, почала вихід із Договору про відкрите небо. Не залишилися поза увагою журналістів українсько-російські стосунки в контексті заклику України до міжнародного співтовариства вжити більш рішучих заходів, щоб засудити репресії з боку російського керівництва. В цілому питанням українсько-російських стосунків за період дослідження було присвячено 17 % публікацій іноземних ЗМІ.

Крім вищезазначених тематичних рубрик інформаційні джерела зарубіжжя аналізували українсько-американські відносини (8 %), проблеми кібертероризму (6 %), співпрацю України з Європейським Союзом (5 %), українсько-китайське міжнародне співробітництво (4 %), а також питання культури, освіти, науки (2 %), взаємодію Української держави з НАТО (2 %) та ін.

Діаграма 8. Міжнародна політика України в найбільш інформативних іноземних ресурсах (доля публікацій за період 16-31 січня 2021 року)

Українська проблематика в міжнародному контексті найбільший резонанс викликала у зарубіжних ЗМІ таких країн, як: Угорщина та Росія («Index.hu» – 12 %, «КоммерсантЪ» – 12 % і «Известия» – 10 %), Литва («Lietuvos rytas» – 10 %),

Німеччина та Угорщина («Deutsche Welle» і «Magyar Nemzet» – по 9 %), США («Bloomberg» – 7 %, «Atlantic Council» – 5 %), Польща («Rzeczpospolita» – 5 %) та ін.

БІБЛІОГРАФІЧНО-ІНФОРМАЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Глава шведського МЗС А. Лінде, як голова ОБСЄ, відвідала Україну. «Одним із пріоритетів для нашої організації буде врегулювання кризи в Україні і навколо неї. Основою для цього будуть ті принципи і зобов'язання, які взяла на себе ОБСЄ. Також ми хочемо зменшити ті негативні наслідки, які відчувають на собі мирні жителі Донбасу», – заявила А. Лінде. Обговорення подальшої взаємодії ОБСЄ та Києва відбулося на зустрічі А. Лінде з Президентом України В. Зеленським. На зустрічі український Президент подякував «усім представникам місії ОБСЄ за те, що вони підтримують Україну, суверенітет і територіальну цілісність», а також зазначив, що «хоча в пріоритеті стоїть рішення донбаського конфлікту, необхідно також активно піднімати питання повернення тимчасово окупованого Криму». «Для нас дуже важливо визнавати, що і Крим, і Донбас – це Україна», – пояснив В. Зеленський.

(Кривошеев, Кирилл. Украину отговаривают от карабахского сценария = [Україну відмовляють від карабахського сценарію] / К. Кривошеев // КоммерсантЪ. – Москва, 2021. – 20.01. (<https://www.kommersant.ru/doc/4654332>)).

ДП «Антонов» займається маркетингом ринку та запропонувало користувачам старих Ан-26 та Ан-30 можливість знову літати на цих літаках. Болгарські ВПС повернуться для використання своєї єдиної копії 46-річного літака Ан-30, що є інформацією, яка може бути цікавою і для Сербії, оскільки «молодший» транспортний літак чекав на ремонт в аеропорту в Батайниці деякий час. Міністерство оборони Болгарії домовилося з українською державною компанією «Укрінмаш» про відновлення ресурсів Ан-30 за ціною в 3 млн євро без податку на додану вартість

(Бугарска ремонтује „антонов» стар 46 година, хоће ли и Србија? = [Болгарія буде ремонтувати 46-річного «Антонова» чи Сербія?] // Политика. – Belgrad, 2021. – 26.01. (<http://www.politika.rs/scc/clanak/471588/>)).

Член партії «Шведські демократи», депутат парламенту країни М. Нордберг звернувся до міністра закордонних справ Швеції А. Лінде з питанням про заходи, яких вживає уряд країни для підтримки демократії і верховенства права в Україні. Депутат наголосив на необхідності «підтримувати більш позитивні тенденції» в Україні

(Шведский депутат поднял вопрос о поддержании демократии на Украине = [Шведський депутат підняв питання про підтримку демократії в Україні] // Известия. – Москва, 2021. – 27.01. (<https://iz.ru/1116802/2021-01-27/shvedskii-deputat-podnial-vopros-o-podderzhanii-demokratii-na-ukraine>)).

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ

Український виробник електроенергії DTEK Energy BV шукає можливості для інвестицій у поновлювані джерела енергії в Європейському Союзі, оскільки уряд відмовляється від підтримки проєктів, сприятливих для клімату. Київська комунальна компанія, яка планує запустити пілотні проєкти по сонячній та вітровій енергії в ЄС вже в

цьому році, створила в Лондоні центр для інвестицій у нові види енергії. «Відновлювана енергія – один із драйверів для розширення бізнесу ДТЕК за межами України», – сказав генеральний директор ДТЕК Renewables М. Куницькіс. Після кроків з підтримки «зелених» технологій за допомогою фінансових стимулів, які дозволили Україні потроїти потужність відновлюваних джерел енергії у 2019 р. до 6,4 гігават, уряд у 2020 р. заплатив виробникам відновлювальної енергії лише 50 % виробленої енергії

(Choursina, Kateryna. DTEK Looks Abroad After Ukraine Backtracks on Green Support = [ДТЕК шукає можливості для інвестицій за кордоном після того, як Україна відмовиться від підтримки «зелених» технологій] / К. Choursina // Bloomberg. – New York, 2021. – 22.01. (<https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-01-22/dtek-looks-abroad-after-ukraine-backtracks-on-green-support>)).

Президенту України В. Зеленському надійшов лист від президента Європейської ради Ш. Мішеля і президента Європейської комісії У. фон дер Ляен за підсумками 22-го саміту Україна – ЄС. Керівники інституцій ЄС відзначають, що в цьому році почнеться всеосяжний перегляд угоди про асоціацію. Лідери європейських інститутів планують у 2021 р. поглибити галузеве співробітництво з Україною в цифровій та екологічній сферах. У листі також сказано, що Україна може розраховувати на солідарність ЄС у питанні отримання вакцини проти коронавірусу

(Украина ожидает пересмотра соглашения об ассоциации с ЕС = [Україна чекає перегляду угоди про асоціацію з ЄС] // Коммерсантъ. – Москва, 2021. – 22.01. (<https://www.kommersant.ru/doc/4655043>)).

Глава дипломатії Європейського Союзу Ж. Боррелль відвідає Росію з багатоденним візитом, щоб, серед іншого, обговорити арешт російського опозиційного лідера О. Навального та конфлікт в Україні. «Високий представник Ж. Боррелль обговорить дії Росії в Україні та сусідніх країнах, важливість подальшої ядерної угоди з Іраном, глобальну відповідь на пандемію коронавірусу, зміну клімату та інші питання», – заявила Європейська служба зовнішніх справ. «Візит дасть можливість провести широкі дискусії з міністром закордонних справ Сергієм Лавровим та іншими співрозмовниками в Росії напередодні запланованих стратегічних дебатів Європейської ради щодо відносин ЄС та Росії», – ідеться у звіті

(J. Borrellis per vizitą Rusijoje aptars A. Navalno areštą ir Ukrainos konfliktą = [Ж. Боррелль обговорить арешт О. Навального та конфлікт в Україні під час візиту до Росії] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 29.01. (<https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2021/01/29/news/j-borrellis-per-vizita-rusijoje-aptars-a-navalno-aresta-ir-ukrainos-konflikta-18088829/>)).

НАТО

Генеральний секретар НАТО Є. Столтенберг, виступаючи за допомогою відеозв'язку перед учасниками конференції Паризької наукової школи з питань міжнародних справ, заявив, що у Росії немає права вирішувати, бути чи не бути суверенним державам Україні і Грузії членами організації Північноатлантичного договору. «Незаконна анексія Криму, дестабілізація Донбасу на Сході України порушує фундаментальні принципи, завдяки яким ми створюємо мирний і стабільний мир», – сказав генсек НАТО. При цьому він зазначив, що роль Північноатлантичного альянсу полягає «в підтримці цих країн, допомагаючи їм у розвитку можливостей, проведенні реформ»

(Stoltenberg: Не Росии решать, быть или нет Грузии и Украине в НАТО = [Stoltenberg: Не Росії вирішувати, бути чи ні Грузії і Україні в НАТО] // Эхо Кавказа. – Вашингтон, 2021. – 18.01. (<https://www.ekhokavkaza.com/a/31051060.html>)).

Росія не має права втручатися у суверенні рішення демократичних країн, зокрема України та Грузії, щодо приєднання до НАТО. Про це заявив Генеральний секретар Північноатлантичного альянсу Є. Столтенберг, виступаючи перед учасниками онлайн-конференції Паризької наукової школи з питань міжнародних справ. Саме так Генеральний секретар НАТО відповів на питання, «чи не провокує розширення Альянсу агресію Росії проти сусідніх країн»

(Рубан, Тетяна. «Росія не має права вирішувати, кому вступати в НАТО» / Т. Рубан // Гомін України. – Торонто, 2021. – 26.01. (<http://www.homin.ca/news.php/news/23209/group/6>)).

УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ

Трансатлантичні демократії повинні виробити спільну позицію щодо Росії, вимагають президент та засновник Фонду «Вільна Росія» Н. Арно та президент і генеральний директор Радіо «Вільна Європа» Д. Флай. «В. Путін ніколи не відмовлявся від контролю, він анексував Крим, порушив суверенну територію сусідньої країни і таким чином повернув збройний конфлікт до Європи», – вважають німецькі політики

(Arno, Natalie. Gegenüber Russland muss der Westen jetzt einig sein = [Захід повинен об'єднатися проти Росії] / N. Arno // Die Welt. – Berlin, 2021. – 18.01. (<https://www.welt.de/debatte/kommentare/article224594128/Gastbeitrag-Gegenueber-Russland-muss-der-Westen-jetzt-einig-sein.html?cid=onsite.onsitesearch>)).

Міністерство закордонних справ України заявило, що Росія, яка 15 січня почала вихід із Договору про відкрите небо, до цього неодноразово грубо його порушувала. «Росія грубо порушувала ДВН упродовж 2009–2020 років, зокрема шляхом скорочення зони його застосування через окупацію частин територій України та Грузії. Україна неодноразово закликала РФ припинити порушення договору та відновити зони його застосування у межах суверенної української території», – наголошується в заяві українського зовнішньополітичного відомства

(Украина обвинила Россию в нарушении условий Договора по открытому небу = [Україна звинуватила Росію в порушенні умов Договору про відкрите небо] // Коммерсантъ. – Москва, 2021. – 18.01. (<https://www.kommersant.ru/doc/4652957>)).

Міністерство закордонних справ України вважає затримання російського опозиційного політика О. Навального порушенням прав людини і свободи слова. Згідно із заявою МЗС, Україна вимагає від влади Росії негайного звільнення всіх політв'язнів, у тому числі громадян України, які утримуються незаконно. Київ також закликав міжнародне співтовариство вжити більш рішучих заходів, щоб засудити репресії з боку російського керівництва

(Farkas, Ágnes. Ukrajna elítelte Alekszej Navalnij őrizetbe vételét = [Україна засудила затримання Олексія Навального] / Á. Farkas // Index.hu. – Budapest, 2021. – 18.01. (https://index.hu/kulfold/2021/01/18/ukrajna_navalnij/)).

Міністр закордонних справ Росії С. Лавров на міжнародній пресконференції в Москві заявив, що «Росія не має ілюзій з приводу зміни керівництва у Вашингтоні». Переходячи до інших тем, С. Лавров звинуватив Лондон у застосуванні подвійних стандартів до питання про приналежність Криму. За словами глави російського міністерства, «неонацисти в Україні не тільки організують факельні ходи, але і мають реальний вплив на офіційну політику». За його словами, «прогресу в реалізації Мінських домовленостей немає, оскільки Берлін і Париж не можуть впливати на Київ»

(Németh, Anna. Oroszországban nincsenek illúziói Joe Bidennel kapcsolatban = [У Росії немає ілюзій з приводу обрання Джо Байдена] / A. Németh // Index.hu. – Budapest, 2021. – 18.01.

(https://index.hu/kulfold/2021/01/18/orosz_kulugy_moszkva_nem_taplal_illuziokat_a_washingtoni_vezetovaltassal_kapcsolatban/)).

Комітети Сейму з питань культури, національної безпеки та оборони на спільному засіданні обговорюють критерії, за якими іноземні суб'єкти культури не зможуть демонструвати свої програми в Литві. Голова Комітету національної безпеки і оборони Сейму Л. Каунас хоче пояснень від Ради з питань культури, яка призначила субсидії на пропущені або перенесені культурні заходи компаніям, які запланували концерти російських виконавців Ф. Кіророва та М. Шуфутинського. Ці виконавці публічно підтримують кремлівський режим і виступали в анексованому Росією Криму

(Du Seimo komitetai svarstys kriterijus, kokie kultūros veikėjai būtų nepageidaujami = [Два комітети Сейму розглянуть критерії щодо небажаних суб'єктів культури] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 19.01. (<https://www.lrytas.lt/kultura/menopulsas/2021/01/19/news/du-seimo-komitetai-svarstys-kriterijus-kokie-kulturos-veikejai-butu-nepageidaujami-17952432/>)).

Керівник групи національної безпеки Литви при президенті Д. Кулішіус заявив, що підтримує рішення МЗС подати заяву до Департаменту міграції з пропозицією не допускати російського виконавця Ф. Кіророва до Литви. У поданні до Департаменту міграції, підписаному міністром Г. Ландсбергісом, зазначається, що відомий виконавець навмисно заперечував територіальну цілісність та суверенітет України під час своїх неодноразових візитів на незаконно анексований Кримський півострів і тим самим опосередковано виправдовував агресивні дії Російської Федерації

(D. Kuliešius apie Kremliaus propagandą skleidžiančius atlikėjus: jie Lietuvoje nėra pageidaujami = [Д. Кулішіус про виконавців пропаганди Кремля: вони не бажані в Литві] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 19.01. (<https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2021/01/19/news/i-simonyte-vyriausybes-prioritetas-ugdymo-grazinimas-maziausiesiems-17951732/>)).

Російський політик В. Жириновський прокоментував стан України і заявив, що може стати Президентом України, якщо буде брати участь у виборах. В. Жириновський вважає, що у нього були б «великі шанси». Він очікує, що за нього проголосують українці, а також росіяни. Депутат вважає, що Україна «має великі економічні труднощі». В. Жириновський незадоволений новітньою політикою українського уряду і «сподівається знайти рішення проблем для України»

(Стойчев, Росен. Жириновски: Мога да стана президент на Украйна = [В. Жириновський: Я можу стати президентом України] / Р. Стойчев // Факти. – Sofia, 2021. – 19.01. (<https://fakti.bg/world/545816-jirinovski-moga-da-stana-prezident-na-ukraina>)).

Україна очікує покаяння від президента Росії. Про це повідомив міністр закордонних справ України Д. Кулеба. Дипломат сподівається, що одного разу глава російської держави зможе відвідати Україну і Донбас. Д. Кулеба додав, що це «не жарт», а головна мета – ідея, щоб Росія та Україна розділилися у свідомості Заходу. «Це може відбуватися на всіх рівнях. У двох країн уже є різні стратегічні вектори», – зазначив Д. Кулеба

(Стойчев, Росен. Украйна очаква руският президент да се извини = [Україна очікує від російського президента вибачення] / Р. Стойчев // Факти. – Sofia, 2021. – 20.01. (<https://fakti.bg/world/546098-ukraina-ochakva-ruskiat-prezident-da-se-izvini>)).

Російський парламент у резолюції засудив «закон про українську мову» як порушення прав людини. У резолюції він назвав заборону та переслідування російської та інших мов неприпустимими. «Державна дума, поважаючи основні права людини та підтверджуючи свою прихильність нормам міжнародного права, висловлює глибоке занепокоєння подальшим переслідуванням російської мови в Україні після набрання чинності новою заборonoю на її використання», – ідеться в резолюції. Російські депутати вимагають від української влади припинити цю «зловмисну практику»

(Oroszország határozatban ítélte el az ukrán nyelvtörvényt = [Росія винесла рішення проти закону про українську мову] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 21.01. (<https://magyarnemzet.hu/kulfold/oroszorszag-hatarozatban-itelte-el-az-ukran-nyelvtorvenyt-9256664/>)).

Наступник А. Меркель, лідер ХДС А. Лашет, заявив, що «на Сході України досі існують приховані та відкриті акти агресії з боку Росії». На його думку, санкції були прийняті в основному через «незаконну анексію Криму». «Інша частина стосується реалізації Мінських домовленостей та конфлікту на Сході України», – сказав політик. «Що стосується Мінських домовленостей, я хотів би бачити більше прогресу. У зв'язку з цим немає жодних підстав для скасування санкцій», – додав він. А. Лашет стверджує, що невизнання Криму російською територією «залишається позицією Німеччини та Заходу». Він також вважає, що Росія багато в чому є ворогом Заходу, незважаючи на необхідність шукати шляхи співпраці з Москвою з важливих тем. «Моя позиція щодо Росії абсолютно прозора. Росія багато в чому є противником, але все ще є важливі питання, які нам потрібно вирішити з Росією», – зазначив А. Лашет

(Атанасова, Марія. Наследникът на Меркел няма да сваля санкциите срещу Русия = [Наступник А. Меркель не скасовуватиме санкції проти Росії] / М. Атанасова // Факти. – Sofia, 2021. – 23.01. (<https://fakti.bg/world/546963-naslednikat-na-merkel-nama-da-svala-sankciite-sresh-tu-rusia>)).

Україна має вагомі причини для підтримки нинішніх протестів у Росії проти кремлівської корупції. Проте, на думку автора, багато українців скептично ставляться до людини, що стоїть за хвилею російських антипутінських протестів. О. Навальний, як і раніше, тісно пов'язаний із російським націоналізмом і розділяє імперські претензії В.

Путіна щодо України. Однак у Києві також розуміють, що нинішня хвиля міжнародного обурення з приводу О. Навального може в кінцевому підсумку піти на користь Україні. Виконавчий директор Центру протидії корупції в Україні Д. Каленюк заявила, що «протести відповідають національним інтересам України, незалежно від особистого ставлення О. Навального до України»

(Dickinson, Peter. Russia's Navalny protests provoke mixed emotions in Ukraine = [В Україні є вагомі причини не довіряти О. Навальному] / P. Dickinson // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 26.01. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/russias-navalny-protests-provoke-mixed-emotions-in-ukraine/>)).

Розбіжності між Москвою та Вашингтоном щодо українського конфлікту залишаються серйозними. «Про це свідчать фрази, використані під час телефонної розмови президента Росії В. Путіна з президентом США Д. Байденом», – заявив пресекретар Росії Д. Песков. Він наголосив «на необхідності обох сторін бути готовими вирішити ці розбіжності шляхом діалогу»

(Kremlius: V. Putino ir J. Bideno požiūriai į Ukrainos konfliktą smarkiai išsiskiria = [Кремль: Погляди В. Путіна та Д. Байдена на конфлікт в Україні різко різняться] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 27.01. (<https://www.lrytas.lt/pasaulis/ivykiai/2021/01/27/news/kremlius-v-putino-ir-j-bideno-poziruiai-i-ukrainos-konfliktu-smarkiai-issiskiria-18063067/>)).

УКРАЇНСЬКО-БОЛГАРСЬКІ ВІДНОСИНИ

Болгарія регулярно висловлює свою підтримку суверенітету і територіальній цілісності України та реалізації політики України. Про це заявив посол України в Болгарії В. Москаленко в інтерв'ю Болгаро-українській промисловій палаті. «В останні роки українсько-болгарські відносини характеризуються активним політичним діалогом та тісними культурними та гуманітарними зв'язками. Двосторонні відносини розвиваються в дусі взаєморозуміння та конструктивної співпраці у повній відповідності до Угоди про Договір про дружбу», – зазначив посол в інтерв'ю

(Джамбазов, Денис. Україна: Ценим факта, че България не признава незаконната окупация на Крим = [Україна: Ми цінуємо той факт, що Болгарія не визнає незаконну окупацію Криму] / Д. Джамбазов // Факти. – Sofia, 2021. – 19.01. (<https://fakti.bg/world/545725-ukraina-cenim-fakta-che-bulgaria-ne-priznava-nezakonnata-okupacia-na-krim>)).

Заступник спікера Національних зборів та голова Групи дружби «Болгарія – Україна» В. Симеонов провів відеоконференцію з представниками Верховної Ради України. «Болгарська громада в Україні дуже вдячна за підтримку Болгарії», – сказала Т. Плачкова, голова Групи з міжпарламентських відносин із Болгарією. В. Симеонов нагадав про домовленості, досягнуті між прем'єр-міністром Б. Борисовим та Президентом України В. Зеленським, зокрема відкриття болгарської середньої школи в Одесі, продовження роботи над процесом відкриття класів для вивчення болгарської мови в Запоріжжі, проблеми, пов'язані з поліпшенням інфраструктури Бессарабії. В. Симеонов подякував за розуміння та відповідальне ставлення до болгар у Болградській області, в якій мешкає компактне болгарське населення, для збереження його цілісності

(Депутати от Украина във видеоразговор с Валери Симеонов: Българската общност е много благодарна за подкрепата = [Депутати від України у відеоінтерв'ю з

Валерієм Симеоновим: Болгарська громада дуже вдячна за підтримку] // Флагиан. – Sofia, 2021. – 20.01. (<https://www.flagman.bg/article/232674>)).

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКІ ВІДНОСИНИ

Поляки підтримують акції протесту в Білорусі та не бояться імміграції українців та білорусів до Польщі. Помітною є підтримка поляками послідовних дій польських урядів, для яких підтримка України та Білорусі були набагато важливішими, ніж готовність підтримувати добросусідські відносини з Росією – дедалі більш авторитарною країною

(Kozubal, Marek. Badanie: Dla Polaków kontakty z Ukrainą i Litwą ważniejsze niż z Rosją = [Дослідження: Для поляків контакти з Україною та Литвою важливіші, ніж із Росією] / М. Kozubal // Rzeczpospolita. – Warsaw, 2021. – 19.01. (<https://www.rp.pl/Spoleczenstwo/301199887-Badanie-Dla-Polakow-kontakty-z-Ukraina-i-Litwa-wazniejsze-niz-z-Rosja.html>)).

Нова доповідь варшавського Центру польсько-російського діалогу та згоди продовжує цикл досліджень центру «Польща – Росія. Соціологічний діагноз». Дані проведеного в Польщі соціопитування демонструють, що у Польщі готові поступитися діалогом з Росією, якщо на кону стоятимуть взаємини з двома іншими сусідами – Україною і Білоруссю. Орієнтація офіційної Варшави на підтримку «незалежності України і Білорусі» відповідає очікуванням польських громадян. Більш того, такої самої думки респонденти дотримуються, навіть якщо на кону стоять взаємини з Москвою, невдоволеною «втручанням» Варшави у справи сусідів. Так, 56 % поляків вважають пріоритетним співробітництво з Україною та Білоруссю і тільки 30 % готові віддати перевагу співпраці з Росією

(Дудина, Галина. Украина и Белоруссия полякам дороже России = [Україна і Білорусь полякам дорожчі за Росію] / Г. Дудина // КоммерсантЪ. – Москва, 2021. – 20.01. (<https://www.kommersant.ru/doc/4653723>)).

УКРАЇНСЬКО-УГОРСЬКІ ВІДНОСИНИ

Міністр закордонних справ і зовнішньої торгівлі Угорщини П. Сійярто вважає важливим, щоб міжнародні організації, у тому числі Організація з безпеки і співробітництва у Європі (ОБСЄ) підтримувала інтереси корінних меншин. Тому П. Сійярто закликав нового Верховного комісара ОБСЄ у справах національних меншин К. Абдрахманова зустрітися з ним на переговорах у Гаазі. Також П. Сійярто поїде до України для пошуку шляхів подолання кризи у відносинах між країнами, оскільки, за його словами, «канали зв'язку повинні бути відкриті». На думку глави відомства, систему відносин між двома країнами можна повернути на ґрунт взаємної поваги. Він додав, що на прогрес впливає те, як ми «ставимося до меншин один одного»

(Szijártó: legyen állandó EBESZ-képviselőt Kárpátalján = [П. Сійярто: Потрібно мати постійне представництво ОБСЄ на Закарпатті] // Index.hu. – Budapest, 2021. – 19.01. (https://index.hu/kulfold/2021/01/19/szijarto_peter_karpatalja_magyar_kisebbseg/)).

Уряд Угорщини передав Україні вакцину проти сказу загальною вартістю 22 млн форинтів. Угорщина кілька разів передавала вакцину Закарпатському Червоному Хресту в попередні роки. Зокрема, у 2018 р. як угорська гуманітарна допомога на Закарпаття прибула доза вакцини проти кору

(Vöb, György. Budapest segíti Kijevet a veszeltség elleni harcban = [Будапешт допомагає Києву боротися зі сказом] / G. Vöb // Index.hu. – Budapest, 2021. – 20.01. (https://index.hu/kulfold/2021/01/20/karpatalja_veszeltsseg_vakcina/)).

Голова парламентського комітету у закордонних справах Угорщини Ж. Немет був обраний одним із віце-президентів Парламентської асамблеї Ради Європи в Страсбурзі. На думку політика, «Європейський Союз не може відмовитися від своєї ролі в захисті меншин, а співпраця між Радою Європи та Європейським Союзом може зіграти значну роль у пошуку виходу з глухого кута». Що стосується угорців Закарпаття, то Ж. Немет підкреслив, що «Угорщина очікує від України не тільки забезпечення використання мов і права на освіту національних меншин, а й гарантій свободи для осіб, що належать до меншин»

(Molnár, Szabina. Németh Zsoltot alelnökké választotta az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése = [Жолт Немет обраний віце-президентом Парламентської асамблеї Ради Європи] / S. Molnár // Index.hu. – Budapest, 2021. – 25.01. (<https://index.hu/kulfold/2021/01/25/brusszel-magyarorszag-europa-tanacs-nemeth-zsolt/>)).

Глава МЗС Угорщини П. Сійярто заявив, що 27 січня зустрінеться з міністром закордонних справ України Д. Кулебою. Він висловив надію, що в інтересах угорців Закарпаття вони зможуть зупинити подальше погіршення двосторонніх відносин, які останнім часом почали погіршуватися, і домогтися істотного їх поліпшення. «Це ненормальний стан, що депутат Європарламенту А. Бочкор не наважується поїхати додому на Закарпаття, тому що вона була внесена в “чорний список” організацією “Миротворець”. Також не є нормальним для українських спецслужб обшуки офісів партії, що представляє угорців на Закарпатті», – резюмував П. Сійярто щодо останніх подій у розвитку двосторонніх відносин

(Kiss, Dániel. Szijjártó: csak a vakcina mennyiségétől függ az oltás felgyorsítása = [П. Сійярто: прискорення вакцинації залежить тільки від кількості вакцини] / D. Kiss // Index.hu. – Budapest, 2021. – 25.01. (<https://index.hu/kulfold/2021/01/25/szijasarto-brusszel-kudarcot-vallott-a-vakcinabeszerzesben/>)).

Напередодні офіційного візиту до Києва міністра закордонних справ П. Сійярто посольство Угорщини в Києві, Генеральне консульство Ужгорода, Консульство в Берегово, Коледж Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II та Закарпатський центр економічного розвитку ім. Едана Егана отримали листа з погрозами. «Ми, патріоти України, говоримо вам, що якщо ваш міністр закордонних справ Сійярто поїде в Україну, ми будемо діяти. Ми втомилися спостерігати, як Угорщина намагається взяти нашу територію. Ми будемо діяти. Якщо ваш міністр приїде в Україну, готуйтеся до великого кровопролиття, угорська кров потече», – цитує лист видання

(Fenyegető levelek Kárpátalján Szijjártó kijevei látogatása előtt = [Лист із погрозою перед візитом П. Сійярто до Києва] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 26.01. (<https://magyarnemzet.hu/kulfold/fenyegeto-levelek-karpataljan-szijasarto-kijevei-latogatasa-elott-9284183/>)).

Міністр закордонних справ України Д. Кулеба та його угорський колега П. Сійярто домовилися про проведення засідання робочої групи з питань освіти. «Я хочу наголосити, що

сьогодні ми говорили як партнери, які хочуть вирішувати проблеми, як друзі, які хочуть вирішувати проблеми, а не створювати нові проблеми. Тому ми домовилися, що найближчим часом відбудеться засідання українсько-угорської робочої групи з питань освіти, а також буде проведено онлайн бізнес-форум між підприємцями України та Угорщини», – сказав Д. Кулеба на спільній із П. Сійярто пресконференції. Д. Кулеба також повідомив, що зустріч Президента України В. Зеленського та прем'єр-міністра Угорщини В. Орбана залишається на порядку денному. У свою чергу П. Сійярто зазначив, що звернувся до Д. Кулеби з пропозицією розпочати спільну роботу у зв'язку із законом про освіту, який, за його словами, викликав «певне напруження» у відносинах двох країн. Очільник МЗС Угорщини зазначив, що отримав обіцянки від України, що це питання буде конструктивно вирішене і українська сторона готова до цього. «Якщо ми зможемо знайти вирішення цього питання, наші відносини просунуться. Пан міністр мене запевнив, що закон про нацменшини буде погоджено, відбудуватимуться консультації з угорською меншиною», – наголосив П. Сійярто

(Губенко, Дмитро. Україна та Угорщина домовилися провести переговори щодо мови та освіти / Д. Губенко // Deutsche Welle. – Bonn, 2021. – 27.01. (<https://p.dw.com/p/3oTNj>)).

Глава МЗС Угорщини П. Сійярто відвідав Україну, щоб, за його словами, «зупинити погіршення» відносин Києва і Будапешта. На зустрічі міністри закордонних справ дали зрозуміти, що мають намір вирішувати всі проблеми, що накопичилися. Д. Кулеба, зокрема анонсував засідання українсько-угорської робочої групи з питань освіти і онлайн бізнес-форум за участю підприємців України та Угорщини. У свою чергу П. Сійярто підкреслив, що обидві сторони прагнуть назвати питання щодо Закарпаття «історією успіху».

(Коваленко, Марина. Закарпатским венграм отказали в сепаратизме = [Закарпатським угорцям відмовили в сепаратизмі] / М. Коваленко // КоммерсантЪ. – Москва, 2021. – 27.01. (<https://www.kommersant.ru/doc/4663258>)).

Міністр закордонних справ і зовнішньої торгівлі Угорщини П. Сійярто оцінив переговори в Києві як «успішні». На пресконференції зі своїм українським колегою Д. Кулебою він оголосив, що план реконструкції моста Тиса в Захоні завершено, і можна починати модернізацію. Уряд В. Орбана продовжує підтримувати будівництво дороги на Закарпатті. П. Сійярто підтвердив, що автомагістралі М3 і М34 будуть доведені до угорсько-українського кордону, і уряд Угорщини допоможе побудувати інфраструктуру на українській стороні. Міністр закордонних справ України Д. Кулеба зазначив, що засуджує підбурювання проти угорської меншини в Україні, але вважає неприйнятною будь-яку антиукраїнську риторику, яку можна почути в деяких політичних колах. Він заявив, що «Українська держава не хоче завдавати шкоди угорцям»

(Balogh, Krisztina. Szijjártó Péter: a kormány gesztusokat tesz Ukrajnának, de nem szereti a koncepciók eljárásokat = [П. Сійярто: уряд робить жести на адресу України, але не любить концептуальні процедури] / К. Balogh // Index.hu. – Budapest, 2021. – 27.01. (<https://index.hu/kulfold/2021/01/27/szijjarto-peter-kijev-ukrajna/>)).

Міністри закордонних справ Угорщини та України зустрінуться в Києві для переговорів щодо відновлення вкрай напружених стосунків. Дві країни сперечаються через права етнічних угорців, які проживають на Закарпатті на Заході України, щодо використання своєї рідної мови, особливо у сфері освіти. Міністр закордонних справ Угорщини П. Сійярто

заявив, що зустрінеться зі своїм українським колегою Д. Кулебою, щоб «обговорити способи зупинити ці негативні тенденції або хоча б намітити вихід». Ворожнеча, інформує видання, має ширші масштаби. Прем'єр-міністр Угорщини В. Орбан налагодив добрі стосунки з Росією і закликав до скасування санкцій ЄС, введених проти Москви у зв'язку з анексією Криму у 2014 р.

(Hungary, Ukraine top diplomats aim to defuse dispute = [Провідні дипломати Угорщини і України намагаються вирішити суперечку] // China Daily. – Beijing, 2021. – 27.01. (<https://www.chinadailyhk.com/article/156202#Hungary-Ukraine-top-diplomats-aim-to-defuse-dispute>)).

Будапешт звинуватив Україну в перешкоджанні культурному розвитку регіону. Наразі Україна і Угорщина вступили в суперечку через право етнічних угорців на Заході України використовувати свою рідну мову. Міністр закордонних справ Угорщини П. Сійярто запропонував вирішити суперечку шляхом створення робочої групи. Він, зокрема, повідомив, що угорські дипломатичні представництва в Україні отримували погрози з боку українських «патріотів». Українська влада заявила, що розслідує погрози, які, ймовірно, виходять із-за меж країни

(Ukraine and Hungary pledge to ease tensions over border region of Transcarpathia = [Україна і Угорщина зобов'язуються знизити напруженість навколо прикордонного Закарпаття] // Euronews. – Lyon, 2021. – 27.01. (<https://www.euronews.com/2021/01/27/ukraine-and-hungary-pledge-to-ease-tensions-over-border-region-of-transcarpathia>)).

Очікується, що в Києві відбудуться зустрічі міністрів закордонних справ Угорщини та України для переговорів щодо відновлення напружених відносин. Напередодні міністр закордонних справ Угорщини П. Сійярто заявив, що угорські дипломатичні місії в Україні отримали погрози «від людей, які заявляють, що є українськими патріотами». Міністр ЗС України Д. Кулеба заявив, що українська поліція розслідує загрози, які, за його словами, «походять із-за меж України»

(Hungary, Ukraine top diplomats aim to defuse dispute over minority rights = [Найвищі дипломати Угорщини та України націлені на розрядження суперечок щодо прав меншин] // The Chronicle Herald. – Halifax, 2021. – 27.01. (<https://www.thechronicleherald.ca/news/world/hungary-ukraine-top-diplomats-aim-to-defuse-dispute-over-minority-rights-545438/>)).

У Києві відбулася пресконференція з міністром закордонних справ Угорщини П. Сійярто та його українським колегою Д. Кулебою. Глава української дипломатії зазначив, що говорили з колегою як партнери та друзі, які хочуть вирішувати проблеми, а не створювати їх. П. Сійярто сказав, що він має надію чесно і відкрито поговорити про відносини між двома країнами, які за останній час не склалися в правильному напрямі

(Szijártó: Kárpátalját közös sikertörténeté kell tennünk = [П. Сійярто: Нам потрібно зробити Закарпаття загальною історією успіху] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 27.01. (<https://magyarnemzet.hu/kulfold/szijarto-karpataljat-kozos-sikertortenette-kell-tennunk-9286199/>)).

На думку політолога Р. Бортника, «хорошим знаком в українсько-угорських відносинах є візит до Києва міністра закордонних справ П. Сійярто, який свідчить про те, що діалог між сторонами не зайшов у глухий кут». Політолог не очікує значного прориву в освітньо-мовних питаннях, важливих для угорської сторони. Він сказав: «Вирішення цих питань вимагає політичних компромісів, але президент В. Зеленський побоюється правих партій та радикальних організацій, які, у свою чергу, не підтримують жодних поступок у цій галузі». За словами експерта, ця зустріч важливіша для того, щоб українська сторона змогла продемонструвати в неформальному просторі готовність до врегулювання двосторонніх відносин. На його думку, «українська дипломатія зробить усе можливе для поліпшення стосунків із будапештським блоком, який перешкоджає євроатлантичній інтеграції»

(Újabb békülési kísérlet – Szijártó Péter Kijevbe utazik = [Ще одна спроба примирення – П. Сійярто їде до Києва] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 27.01. (<https://magyarnemzet.hu/kulfold/ujabb-bekulesi-kiserlet-szijarto-peter-kijevbe-utazik-9282365/>)).

Міністр закордонних справ і торгівлі Угорщини заявив, що, «на жаль, після деякого тимчасового послаблення в останній період двосторонні відносини між Україною та Угорщиною знову погіршилися». Для вирішення суперечки він відвідає Україну, щоб зустрітися з українським колегою Д. Кулебою та обговорити можливість вирішення надзвичайно негативних процесів. П. Сійярто сподівається, що йому «вдасться досягнути якогось компромісу або, принаймні, окреслити якийсь напрям»

(Szijártó: Nem hagyhatjuk, hogy szélsőséges alakok akadályozzák törekvéseinket = [Сійярто: Ми не можемо дозволити екстремістам перешкоджати нашим зусиллям] // Magyar Nemzet. – Budapest, 2021. – 27.01. (<https://magyarnemzet.hu/kulfold/szijarto-nem-hagyhatjuk-hogy-szelsoseges-alakok-akadalyozzak-torekveseinket-9285488/>)).

Україна і Угорщина зіткнулися з приводу прав етнічних угорців, які проживають на Заході України, використовувати їхню рідну мову. Діаспора, що налічує близько 150 тис. угорців, живе на Закарпатті, на кордоні між двома країнами. Будапешт звинуватив Україну у перешкоджанні культурному розвитку регіону, виступаючи за обов'язкове навчання українською мовою в загальноосвітніх школах у 2018 р. Наразі міністр закордонних справ Угорщини П. Сійярто запропонував вирішити суперечку про освітнє законодавство шляхом створення робочої групи. «Я приїхав із великою надією», – сказав П. Сійярто під час спільної пресконференції зі своїм українським колегою Д. Кулебою в Києві. «Ми можемо покласти край погіршенню наших відносин і повернути їх у правильному напрямі», – додав П. Сійярто

(Ukraine and Hungary pledge to ease tensions over border region of Transcarpathia = [Україна та Угорщина пообіцяли послабити напруженість у прикордонному регіоні Закарпаття] // Euronews. – Lyon, 2021. – 27.01. (<https://www.euronews.com/2021/01/27/ukraine-and-hungary-pledge-to-ease-tensions-over-border-region-of-transcarpathia>)).

УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКІ ВІДНОСИНИ

В. Нуланд, дипломат, яка раніше обіймала посаду посла США в Організації Північноатлантичного договору в Брюсселі, була призначена Д. Байденом заступником секретаря з політичних питань. Як помічник держсекретаря з європейських та євразійських справ при адміністрації Б. Обама. Вона курирувала українське питання та відіграла важливу роль під час подій, пов'язаних зі зміною влади в Києві у 2014 році та ескалацією на

Донбасі. У 2005-2008 рр. В. Нуланд обіймала посаду постійної представниці США при НАТО, у 2003-2005 рр. працювала заступницею радника з питань національної безпеки тодішнього віцепрезидента США Д. Чейні. Раніше Д. Байден заявляв, що на посаду Держсекретаря він висуне Е. Блінкена, а на пост глави ЦРУ він пропонує призначити колишнього американського посла в РФ В. Бернса

(Czuczka, Tony. Biden Picks Iran-Deal, Ukraine Veterans for Key Diplomatic Posts = [Д. Байден призначив іранських та українських ветеранів на ключові дипломатичні пости] / T. Czuczka // Bloomberg. – New York, 2021. – 16.01. (<https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-01-16/biden-picks-iran-deal-ukraine-veterans-for-key-diplomatic-posts>)).

Російський сенатор О. Пушков вважає, що обраний президент США Д. Байден буде більшою мірою, ніж попередня адміністрація, «використовувати» Україну проти Росії. Політик припускає, що Вашингтон «задіє Україну як один із козирів США проти Росії. Зокрема, на його думку, «буде активізовано військову взаємодію між США і Україною, тобто буде посилена підтримка з боку США українських Збройних сил». Сенатор також додає, що «Вашингтон може перейти до надання Києву не тільки оборонної, а й наступальної зброї»

(Пушков предсказал план Байдена по борьбе с Россией при помощи Украины = [О. Пушков предбачив план Д. Байдена щодо боротьби з Росією за допомогою України] // Известия. – Москва, 2021. – 18.01. (<https://iz.ru/1112769/2021-01-18/pushkov-predskazal-plan-baidena-po-borbe-s-rossiei-pri-pomoshchi-ukrainy>)).

Україна має для новообраного президента США Д. Байдена особливе значення. Він відповідає за відносини з Києвом в адміністрації Б. Обами. З іншого боку, через це Д. Байден опинився в центрі корупційного скандалу. У 2014 р. його син Х. Байден увійшов до наглядової ради української газовидобувної компанії Burisma. Рішення Байдена-молодшого, який до цього жодним чином не був пов'язаний із газовим бізнесом, але який отримував у Burisma високу зарплату (за даними ЗМІ, до 50 тис. дол. на місяць), викликало критику у США через можливий конфлікт інтересів. Байдена-старшого запідозрили, зокрема в тиску на владу України з метою звільнити В. Шокіна, який обіймав посаду Генпрокурора і на той момент вів розслідування проти Burisma. Д. Байден, однак, відкидає всі аналогічні закиди

(Шейко, Юрій. Джо Байден: як зміниться політика США щодо України за нового президента / Ю. Шейко // Deutsche Welle. – Bonn, 2021. – 20.01. (<https://p.dw.com/p/3kvXi>)).

Претендент на пост глави Міноборони США Л. Остін підтримав надання військової допомоги Україні. На засіданні Конгресу США він сказав, що буде «рішуче підтримувати зусилля щодо забезпечення підготовки, надання техніки та консультативної допомоги», щоб зберегти територіальну цілісність України «в умовах триваючої агресії з боку Росії». Оборонний бюджет США на 2021 р. передбачає виділення 250 млн дол. Україні на військову допомогу. Це на 50 млн дол. менше, ніж у 2020 р. У документі згадана необхідність випуску окремої доповіді щодо України – з описом її військових можливостей і потреб, а також з оцінкою прогресу в реформах щодо оборонної сфери

(Кандидат на пост глави Пентагона поддержал предоставление оружия Украине = [Кандидат на пост глави Пентагону підтримав надання зброї Україні] // КоммерсантЪ. – Москва, 2021. – 20.01. (<https://www.kommersant.ru/doc/4653757>)).

Українська бізнес-спільнота покладає свої надії на президента Д. Байдена і його підтримку України у вирішальний період історії її незалежності. На думку президента Американської торговельної палати в Україні Е. Хандера, «головними пріоритетами для команди нового президента в українській політиці повинні стати зупинка російської агресії, скорочення корупції й стримування олігархів, застосовуючи підхід “трьох Р” (people, product, process – люди, продукт, процес) до скорочення корупції був би чудовим початком з акцентом на запобігання, розголошення й покарання корупційних дій»

(Hunder, Andy. Why Ukraine’s business community has high hopes for the Biden presidency = [Чому українська бізнес-спільнота покладає великі надії на президента Д. Байдена] / А. Hunder // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 20.01. (<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/why-ukraines-business-community-has-high-hopes-for-the-biden-presidency/>))

Політолог В. Портников розмірковує над питанням, чи буде нова адміністрація США із симпатією ставитися до України і прагнути розвивати відносини з нашою країною? Автор не сумнівається в добрих стосунках між Україною і США й говорить про те, що Д. Трамп свого особистого ставлення до України ніколи не приховував, як і Д. Байден. «Але це різні позиції», – вважає політолог. Чи є для Байдена суверенітет України принциповою позицією в його відносинах із Кремлем? «Рівно в тій же мірі, у якій для його попередника Україна була всього лише прикрою перешкодою на шляху порозуміння з Путіним», – відповідає на питання В. Портников

(Портников, Віталій. Від клоунadi доведеться відмовитися / В. Портников // Українське Слово. – Чикаго, 2021. – 22.01. (<https://www.ukrslovo.net/ukraine/nota-bene/103131.html>)).

З обранням Д. Байдена президентом США, вважає автор, Україна знову займає центральне місце в антипутінській стратегії. «Як президент, я дам зрозуміти Кремлю, що він повинен припинити свою агресію та окупацію України. Адміністрація Байдена – Гарріса забезпечить, щоб Україна отримала необхідну економічну та військову підтримку, включаючи летальну зброю», – сказав Д. Байден минулого року на 29-й річниці Незалежності України. Що стосується прямих ініціатив протидії російським військовим діям проти України, Д. Байден обіцяє посилити політичну підтримку переговорного процесу. «Однак ми ще не знаємо, якою буде нова стратегія США щодо досягнення істотного прориву у вирішенні українсько-російського конфлікту. Після Євромайдану США надали Україні різні форми допомоги на шляху зміцнення державних інституцій, розвитку демократії та протидії російській агресії в регіоні Донбасу», – зазначає автор

(Mikhelidze, Nona. Con Biden alla Casa Bianca l’Ucraina torna centrale nella strategia anti-Putin = [З Д. Байденом у Білому домі Україна знову займає центральне місце в антипутінській стратегії] / N. Mikhelidze // La Stampa. – Turin, 2021. – 26.01. (<https://www.lastampa.it/topnews/primo-piano/2021/01/26/news/con-biden-alla-casa-bianca-l-ucraina-torna-centrale-nella-strategia-anti-putin-1.39823153>)).

Президент США Д. Байден під час першої телефонної розмови з В. Путіним після вступу на посаду висловив занепокоєння з приводу отруєння лідера опозиції О. Навального та російської агресії проти України. «Д. Байден зателефонував, щоб обговорити з В. Путіним

готовність продовжити на п'ять років новий договір про ядерну зброю», – заявив журналістам пресекретар Білого дому Д. Псакі. «Він також висловив рішучу підтримку суверенітету України», – додав Д. Псакі

(Biden speaks with Putin over arms treaty = [Д. Байден провів розмову з В. Путіним щодо договору про зброю] // The News. – Istanbul, 2021. – 27.01. (<https://www.thenews.com.pk/print/780405-biden-speaks-with-putin-over-arms-treaty>)).

Президент США Д. Байден поспілкувався з президентом Росії В. Путіним телефоном уперше після його інавгурації. У заяві Білого дому підтверджено, що Д. Байден підтвердив підтримку США суверенітету України всупереч підтримці Москвою сепаратистів на сході країни та її подальшій окупації Криму. Д. Байден чітко заявив, що США «будуть твердо діяти» на захист своїх національних інтересів у відповідь на дії Росії, які завдають шкоди США або їх союзникам

(Joe Biden reaffirms US support for Ukraine's sovereignty in first phone call with Russia's Putin = [Д. Байден підтвердив підтримку США суверенітету України під час першої телефонної розмови з В. Путіним] // The News. – Istanbul, 2021. – 27.01. (<https://www.thenews.com.pk/latest/780692-joe-biden-reaffirms-us-support-for-ukraines-sovereignty-in-first-phone-call-with-russias-putin>)).

Президент США Д. Байден зателефонував президенту Росії В. Путіну, але трактування розмови в західних та російських ЗМІ різняться. «Байден повинен був нагадати йому про Навального, Крим та Україну. Як повідомляється, вони також домовилися продовжити угоду про ядерну зброю на п'ять років. Це хороші сигнали», – вважає інвестиційний банкір О. Йонас. За його словами, радники Д. Байдена також вказують, що нова адміністрація планує добудувати газопровід «Північний потік-2». Водночас фінансист наголошує, що Німеччина погоджується брати лише обмежену кількість газу, щоб повністю не лишати Україну доходів від транзитних зборів

(Vopálenská, Lucie. Amerika dál na prvním místě. Biden se chová podle Trumpova hesla, říká investiční bankéř Jonáš = [Америка і далі на першому місці. Д. Байден поводиться згідно з гаслом Д. Трампа] / L. Vopálenská // Cesky rozhlas. – Praha, 2021. – 27.01. (https://www.irohlas.cz/zpravy-svet/usa-prezident-joe-biden-donald-trump-ekonomika_2101271654_kro)).

Україна розпочала кримінальне розслідування щодо спроб втручання у вибори президента США, ідеться в повідомленні Офісу Президента на веб-сайті. «Державне бюро розслідувань порушило кримінальну справу», – сказав А. Єрмак, керівник офісу. Він заявив, що Україна зробить усе, що в її силах, щоб притягнути до відповідальності сили в країні та за її межами, які намагалися завдати шкоди відносинам між Україною та США

(Ukraine opens criminal case into meddling in U.S. election = [Україна порушила кримінальну справу за втручання у вибори в США] // The Chronicle Herald. – Halifax, 2021. – 28.01. (<https://www.thechronicleherald.ca/news/world/ukraine-opens-criminal-case-into-meddling-in-us-election-546087/>)).

Держдеп США планує виділити грант у розмірі до 350 тис. дол. на підтримку незалежних медіаорганізацій, які могли б посприяти розвитку малих і регіональних засобів

масової інформації в Україні. Відзначається, що прийняті в програму Держдепу незалежні українські медіаорганізації повинні будуть працювати з відібраними малими і регіональними ЗМІ у формі майстер-класів та тренінгів

(США профінансують програму розвитку регіональних СМІ на Україні = [США профінансують програму розвитку регіональних ЗМІ в Україні] // Известия. – Москва, 2021. – 31.01. (<https://iz.ru/1118580/2021-01-31/ssha-profinsiruiut-programmu-razvitiia-regionalnykh-smi-na-ukraine>)).

УКРАЇНСЬКО-ТУРЕЦЬКІ ВІДНОСИНИ

Заступник директора з міжнародних питань Центру досліджень армії, конверсії і роззброєння М. Самусь назвав Анкару «найважливішим партнером України з точки зору оборонної промисловості». За його словами, оборонна промисловість Туреччини розвинута і може задовольнити потреби українських військових. Д. Москалик із Національного інституту стратегічних досліджень заявив турецькому агентству Anadolu, що Туреччина просунулася вперед у цифрових технологіях, а Україна добилася успіхів у виробничих технологіях, у результаті чого дві країни доповнюють одна одну. Д. Москалик підкреслив, що країни співпрацюють у багатьох сферах: від безпілотників до цифрових систем, високоточної зброї, радіочастотних систем, вантажних перевезень, виробництва двигунів і будівництва суден

(Defense cooperation with Turkey helps Ukraine meet NATO standards, officials say = [Військове співробітництво з Туреччиною назвали шляхом України в НАТО] // Daily Sabah. – Istanbul, 2021. – 20.01. (<https://www.dailysabah.com/business/defense/defense-cooperation-with-turkey-helps-ukraine-meet-nato-standards-officials-say>)).

ВМС України придбають у Туреччині комплекс ударних безпілотників Bayraktar TB2 з поліпшеними характеристиками. Командувач ВМС України О. Неїжпапа взяв участь у робочій зустрічі з представниками турецької компанії Baykar Makina, щоб обговорити умови поставки безпілотників Bayraktar TB2 і питання підготовки особового складу до їх використання. «Турецькі дрони допоможуть посилити боєздатність українського флоту як на суші, так і на морі», – зазначив командувач ВМС України

(ВМС України придбають у Турції улюблений комплекс безпілотників Bayraktar TB2 = [ВМС України придбають у Туреччині покращений комплекс безпілотників Bayraktar TB2] // Жэньминь жибао. – Пекін, 2021. – 29.01. (<http://russian.people.com.cn/n3/2021/0129/c31519-9814177.html>)).

ТРУДОВА МІГРАЦІЯ

Після спалаху пандемії приплив українців до Польщі виявився найбільш стабільним, у т. ч. через відносно хорошу економічну ситуацію. Польща переживає кризу краще, ніж Україна та інші європейські країни. Автор публікації узагальнює основні тенденції економічної міграції у 2020 р. та робить висновок, що пандемія підвищила популярність Польщі серед українців

(Evgenij Kirichenko: Polski rynek pracy z perspektywy Ukraińców = [Євген Кіриченко: Польський ринок праці з точки зору українців] / E. Kirichenko // Rzeczpospolita. – Warsaw, 2021. – 21.01. (<https://www.rp.pl/Opinie/301219871-Evgenij-Kirichenko-Polski-rynek-pracy-z-perspektywy-Ukraincow.html>)).

Багато робітників зі сходу не мають доступу до вакцинації проти Covid-19 у Польщі, не кажучи вже про те, щоб зробити щеплення у власних країнах. Це проблема для економіки Польщі, вважає автор статті. На кінець 2020 р. в системі ZUS було зафіксовано 725 тис. робочих місць, зайнятих іноземцями. Найбільше українців (понад 532 тис.) та білорусів (50 тис.). Чи зможуть люди без польського паспорта скористатися Національною програмою вакцинації? «Не всі – лише ті, хто легалізував тривале перебування в Польщі. Вони повинні мати картку тимчасового або постійного проживання», – повідомив Rzeczpospolita М. Дворчик, керівник апарату прем'єр-міністра. «Це турбує підприємців, які наймають працівників з-за східного кордону. У деяких воєводствах отримання картки проживання займає до 12 місяців. Крім того, тут залишається значна група працівників з України на базі т. зв. спрощеної процедури. Ці люди не будуть вакциновані, але вони в рівній мірі піддаються дії коронавірусу», – додав К. Інглот, президент кадрової служби. Він пропонує, щоб кожен іноземець, який легально проживає в Польщі та повідомив ZUS, міг безкоштовно вакцинуватися

(Szoszyn, Ruslan. Kiedy szczepienia dla pracowników ze Wschodu? = [Коли проведуть щеплення для працівників зі Сходу?] / R. Szoszyn // Rzeczpospolita. – Warsaw, 2021. – 24.01. (<https://www.rp.pl/Koronawirus-SARS-CoV-2/301249951-Kiedy-szczepienia-dla-pracownikow-ze-Wschodu.html>)).

ЕКОНОМІЧНА ВІЙНА ТА САНКЦІЇ

Президент України В. Зеленський підписав указ, згідно з яким вводиться в дію рішення Ради національної безпеки і оборони країни про введення санкцій проти чотирьох китайських компаній Hong Kong Skyrizon Holdings Limited, Beijing Skyrizon Aviation Industry Investment Co., Beijing Xinwei Technology Group Co. і Skyrizon Aircraft Holdings Limited. При цьому в списку значиться тільки одне ім'я – ключового акціонера Skyrizon, громадянина Китаю В. Цзінь. Термін санкцій – три роки. Skyrizon є інвестором українського підприємства з виробництва авіаційних двигунів «Мотор Січ». Продукція «Мотор Січ» експлуатується на літаках і вертольотах у 120 країнах

(Україна ввела санкції проти чотирьох китайських компаній = [Україна ввела санкції проти чотирьох китайських компаній] // Известия. – Москва, 2021. – 27.01. (<https://iz.ru/1118243/2021-01-29/ukraina-vvela-sanktcii-protiv-chetyrekh-kitaiskikh-kompanii>)).

Україна ввела санкції проти Росії. Однак ніяких уточнень у документі немає – невідомо, хто саме став фігурантом списку і які обмеження для цих людей передбачені. Українські санкції стали відповіддю на заходи, введені Москвою в кінці 2020 р. «Те, що Київ не озвучив фігурантів свого відповідного списку, говорить про те, що в ньому немає гучних імен і великих російських політиків. Швидше за все, йдеться про бізнесменів середнього рівня», – вважає завідувач лабораторією порівняльних досліджень економічних систем економічного факультету МДУ А. Колганов

(Україна сохранила санкционную интригу = [Україна зберегла інтригу списку санкцій] // КоммерсантЪ. – Москва, 2021. – 29.01. (<https://www.kommersant.ru/doc/4670596>)).

ПРОБЛЕМИ ГАЗОПОСТАЧАННЯ

Спроба прикрити механізм для обходу санкцій США модною назвою фонд «Захист клімату та екології» викликала у ФРН бурхливу критику і повернулася бумерангом до німецьких соціал-демократів. Поштовхом до цього стало схвалене рішення парламенту федеральної землі Мекленбург-Західна Померанія щодо створення фонду, ключовим

завданням якого насправді стане сприяння добудові «Північного потоку-2». Російська державна компанія «Газпром» фінансує у фонд 20 млн євро

(Boie, Johannes. Im Fall von Schwesigs Stiftung braucht es Ermittlungen = [Успраєі з фондом «Швезіг» необхідне розслідування] / J. Boie // Die Welt. – Berlin, 2021. – 16.01. (<https://www.welt.de/debatte/kommentare/article224485252/Nord-Stream-2-Im-Fall-von-Schwesigs-Stiftung-braucht-es-Ermittlungen.html?cid=onsite.onsitesearch>)).

Американський уряд рішуче відкидає будівництво «Північного потоку-2» і вже прийняв рішення про санкції. Мекленбург-Західна Померанія хоче підтримати будівництво за допомогою фонду, який уже зазнав різкої критики. Зокрема, посол України в Німеччині розкритикував створення фонду, назвавши «газовий спектакль неймовірним». Міністр закордонних справ Німеччини Х. Маас (СПД) також висловив скептицизм щодо створення фонду, що не було узгоджено з федеральним урядом

(Ukraine-Botschafter kritisiert Nord-Stream-2-Stiftung: «Unglaubliches Gas-Spektakel» = [Посол України розкритикував фонд для «Північного потоку-2»: Неймовірний газовий спектакль] // Der Focus. – Berlin, 2021. – 18.01. (https://www.focus.de/finanzen/boerse/ostsee-pipeline-ukraine-botschafter-kritisiert-nord-stream-2-stiftung-unglaubliches-gas-spektakel_id_12858693.html)).

Bloomberg пише, що газопровід «Північний потік-2» стане одним із пунктів у довгому списку серйозних викликів, з якими зіштовхнеться наступний президент США Д. Байден у перші ж дні своєї роботи. Кандидат на посаду Держсекретаря Е. Блінкен пообіцяв «зробити все можливе, щоб не допустити» завершення будівництва «Північного потоку-2». «Варто було б відкласти завершення проєкту. Це дало б час для консультацій, щоб знайти рішення, яке б прибрато будь-яку загрозу з боку «Північного потоку-2» для енергетичної безпеки Європи й інтересів України», – вважає колишній посол США у ЄС і голова глобального енергетичного центру Atlantic Council Р. Морнінстар

(Hodges, Jeremy. Gazprom's Nord Stream 2 Pipeline Faces Fresh Setbacks = [Газопровід «Північний потік-2» зіткнувся з новою невдачею] / J. Hodges // Bloomberg. – New York, 2021. – 20.01. (<https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-01-19/gazprom-s-nord-stream-2-pipeline-faces-fresh-setbacks>)).

«Північний потік-2» – не єдиний трубопровід, що перебуває під тиском. США виступають проти ще одного російського трубопроводу «Турецький потік-2». Трубопровід ще не може відповідати прогнозованій потужності «Північного потоку-2», однак він пропонує ряд стратегічних переваг. Це значно посилить контроль Кремля над поставками енергоносіїв у Південно-Східну Європу і перешкодить суперникам закріпитися в регіоні, а також буде сприяти досягненню мети обходу України. На думку експерта з енергетики Х. Казаджієва з Болгарського центру євроатлантичної безпеки, «обійти Україну і скоротити потік газу через Україну – ось уже понад 20 років мета російської енергетичної політики, а друга геополітична мета – якомога швидше включити російський газ у Південний європейський газовий коридор, що заблокувало б поставки з інших країн»

(Francis, Diane. US targets Putin's pipelines from Baltic Sea to Balkans = [США націлені на трубопроводи В. Путіна від Балтійського моря до Балкан] / D. Francis // Atlantic Council. – Washington, 2021. – 21.01.

(<https://www.atlanticcouncil.org/blogs/ukrainealert/us-targets-putins-pipelines-from-baltic-sea-to-balkans/>)).

Слова виконувача обов'язків міністра енергетики України Ю. Вітренка про експорт газу з Росії незалежними компаніями спричинили в Україні справжній скандал. У партії експрезидента П. Порошенка «Європейська Солідарність» це назвали «червоною лінією» та доказом «намірів вищого політичного керівництва держави повернути Україну в енергетичну залежність від Москви». Сам Ю. Вітренко, натомість, наполягає, що йдеться про незалежні від «Газпрому» підприємства, зокрема й великі західні компанії, що видобувають газ на території Росії. Такий крок, мовляв, зменшить ціну на газ на гуртовому ринку та збільшить попит на транзит газу українською газотранспортною системою. Ю. Вітренко наголошує, що українська компанія «Нафтогаз» уже багато років намагається розблокувати такий експорт з Росії, а цій ідеї опирається насамперед саме російський монополіст «Газпром». «У Росії існують незалежні газові компанії, але Кремль не дозволить їм експортувати газ в Україну та Євросоюз», – переконаний професор Інсбрукського університету Г. Мангт

(Голубов, Олександр. План Вітренка щодо газу з РФ нереалістичний – австрійський експерт / О. Голубов // Deutsche Welle. – Bonn, 2021. – 22.01. (<https://p.dw.com/p/3oAUx>)).

Посли Польщі та України рішуче критикують кліматичну угоду, укладену владою Мекленбург-Західна Померанія, згідно з якою слід обійти американські санкції проти газопроводу «Північний потік-2». «Це в душі Німеччини, – зазначив польський представник А. Пшилебський. – Німецько-російський проєкт розділяє ЄС та підриває безпеку самої Німеччини та країн Балтії». А. Мельник, посол України, звинуватив прем'єр-міністра М. Швезіг у лицемірстві. А. Мельник бачить «геополітичну втрату довіри до Німеччини з важко відновлюваними наслідками для майбутнього Європи», якщо «Північний потік-2» запрацює

(Polen und Ukraine kritisieren Nordstream-Stiftung scharf = [Польща та Україна різко критикують фонд Nordstream-Stiftung] // Der Focus. – Berlin, 2021. – 22.01. (<https://www.dw.com/ru/posol-ukrainy-raskritikoval-vlasti-meklenburga-perednej-pomeranii-iz-za-severnogo-potoka-2/a-56246418>)).

Федеральний міністр охорони навколишнього середовища С. Шульце захищає подальше будівництво суперечливого газопроводу «Північний потік-2». Прихильники заявляють, що газопровід підвищить безпеку енергопостачання та знизить високі ціни на енергію в Німеччині. Однак у ЄС проєкт довгий час був суперечливим, і США також відхиляють його. Критики газопроводу побоюються, що традиційні транзитні країни, такі, як Україна, будуть ослаблені. Більшість членів Європарламенту закликали скасувати будівництво

(Umweltministerin für Weiterbau von Nord Stream 2 = [Міністр навколишнього середовища за подальший розвиток «Північного потоку-2»] // Frankfurter allgemeine. – Frankfurt am Main, 2021. – 23.01. (<https://www.faz.net/aktuell/wirtschaft/klima-energie-und-umwelt/bundesumweltministerin-fuer-weiterbau-von-nord-stream-2-17161295.html>)).

За словами співголови партії «Союз 90» («зелені» Німеччини) А. Бербок, «будівництво газопроводу “Північний потік-2” слід припинити, навіть якщо доведеться виплатити компенсації». «Цей трубопровід суперечить геостратегічним інтересам європейців, спеціально спрямований проти України, він робить ставку проти європейських кліматичних цілей, протидіє всім санкціям ЄС проти Росії і, отже, є абсолютно фатальним проєктом», – вважає А. Бербок. Політик зробила заяву на тлі скандалу навколо отруєння російського опозиційного політика О. Навального і в тому, що відповідальність за подію несе Росія, у неї немає ніяких сумнівів

(Baerbock fordert endgültigen Baustopp für Nord Stream 2 = [А. Бербок вимагає остаточної зупинки будівництва «Північного потоку-2»] // Sueddeutsche Zeitung. – München, 2021. – 25.01. (<https://www.sueddeutsche.de/wirtschaft/energie-schwerin-baerbock-fordert-endgueltigen-baustopp-fuer-nord-stream-2-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-210124-99-152734>)).

Незважаючи на нові загрози санкцій з боку США та заклики до ЄС заморозити будівництво, російське судно «Фортуна» розпочало свою роботу в Балтійському морі, відновивши будівництво «Північного потоку-2». Критики трубопроводу побоюються послаблення альтернативних трубопроводів та традиційних транзитних країн, таких, як Україна

(Російське судно продовжує будівництво трубопроводу у водах Данії = [Російське судно продовжує будівництво трубопроводу у водах Данії] // Die Zeit. – Hamburg, 2021. – 25.01. (<https://www.zeit.de/wirtschaft/2021-01/nord-stream-2-pipeline-bau-russland-usa-daenische-gewaesser>)).

Депутат бундестагу, німецький ліберал та речник зовнішньої політики парламентської групи Б. Джир-Сарай зажадав, щоб федеральний уряд запросив російського посла після арештів під час протестів мирних демонстрантів та ввів мораторій на завершення газопроводу «Північний потік-2». Раніше канцлер А. Меркель чітко дала зрозуміти, що не хоче зупиняти будівництво газопроводу через події навколо російського опозиціонера О. Навального. «Якщо санкції проти Росії будуть пов'язані з поставками газу, тоді слід говорити про кількість поставок, а не про труби», – сказала А. Меркель. Більше того, їх головний інтерес, щоб Україна і надалі була транзитною країною для постачання російського газу

(Merkel kritisiert Putin scharf = [А. Меркель різко рокритикувала В. Путіна] // Frankfurter allgemeine. – Frankfurt am Main, 2021. – 25.01. (<https://www.faz.net/aktuell/politik/inland/proteste-in-russland-merkel-kritisiert-putin-scharf-17164035.html>)).

«Північний потік-2» подвоїть постачання газу до Німеччини. У Європі скоро доведеться замінити 120–140 кубометрів природного газу через висихання старих джерел. Поступова відмова Німеччини від вугілля та атомної енергетики створює прогалини в постачанні, які не можна швидко заповнити відновлюваними джерелами енергії. Крім того, пише автор, канцлер завірила, що нова транзитна угода з Росією гарантує Україні й надалі отримувати транзитний дохід. Напад на О. Навального та його арешт після повернення додому, вважає автор, повинні бути засуджені вкрай жорстко, але завершення «Північного потоку-2» може бути навіть «у його інтересах»

(Sommer, Theo. Wie die EU sich positionieren sollte = [Як повинен позиціонуватись ЄС] / T. Sommer // Die Zeit. – Hamburg, 2021. – 26.01. (https://www.zeit.de/politik/ausland/2021-01/aussenpolitik-nordstream-2-russland-china-investitionsabkommen-usa-nato-5vor8)).

Голова ХДС А. Лаше у своєму інтерв'ю згадує газопровід «Північний потік-2» як сферу взаємовигідного німецько-російського співробітництва, що, на його думку, є суто економічним проєктом без політичного значення. «Не тільки в Києві, а й у західноєвропейських столицях та Вашингтоні люди бачать речі зовсім інакше: транспорт поставок газу на Захід, особливо до Німеччини, через “Північний потік-2” робить Росію незалежною від газопроводу через Україну і тим самим ліквідує незалежність України», – зазначає німецький політик. А. Лаше аргументує це очікування небезпеки тим, що «в договорах були передбачені положення про захист інтересів України» і що це «було дуже чітко зрозуміло Росії». Крім того, «Північний потік-2» – це не лише незалежність України. Той факт, що Німеччина покладається на російський газ навіть більше, ніж раніше, відкриває більший вплив, якого бажає режим у Москві

(Leserbriefe vom 28. Januar 2021 = [Листи до редакції від 28 січня 2021 р.] // Frankfurter allgemeine. – Frankfurt am Main, 2021. – 28.01. (https://www.faz.net/aktuell/politik/briefe-an-die-herausgeber/briefe-an-die-herausgeber-vom-28-januar-2021-17168337.html)).

У Німеччині буде створено фонд з метою захисту «Північного потоку-2» від санкцій США. Це рішення уряду федеральної землі Мекленбург-Передня Померанія 7 січня затвердив місцевий ландтаг. Фактично йдеться про створення буферної компанії. Дії міністра Мекленбург-Західна Померанія М. Швезіг, яка створила фонд для підтримки добудови російсько-німецького газопроводу «Північний потік-2», розлютили євродепутата від лібералів О. Ламбсдорфа. Він описав трубопровід як ворожий акт для України та Польщі. За його словами, «будівництво ворожого Україні та Польщі, зрештою, і всій Європі газопроводу повинно зупинитися доти, доки уряд, який грає за демократичними правилами, оселиться в Кремлі»

(Zdánlivě průhledný trik meklenburské vlády = [На перший погляд фокус уряду Мекленбурга прозорий] // Cesky rozhlas. – Praha, 2021. – 29.01. (https://www.irozhlas.cz/komentare/nemecko-meklenbursko-stern-komentar_2101290629_cen)).

Добудова газопроводу «Північний потік-2» жодним чином не повинна бути пов'язана з діями російської влади проти опозиції. Якщо будівництво газопроводу остаточно зупиниться, режим у Росії взагалі не зміниться. Тож якщо Німеччина та європейці не почнуть імпортувати більше російського газу, «Північний потік-2» лише виконає своє справжнє призначення. Росія експортуватиме газ в обхід України. У цій ситуації Україна втратить не лише серйозні доходи, а й свою політичну та військову безпеку. Хоча режим у Москві залежить від плавного проходження найважливіших російських експортних товарів через Україну, це навряд чи станеться. Однак, якщо залежність від українського транзиту зникне, руки В. Путіна та його людей уже будуть розв'язані. В обох випадках «Північний потік-2» все ще є перемогою Кремля. У 2019 р. за посередництва ЄК Росія та Україна підписали нову угоду про транзит газу, але це нічого не змінює, тому, що нова угода лише допоможе Росії дочекатися вступу в дію «Північного потоку-2»

(«Северен поток-2» – коз в ръцете на Путин = [«Північний потік-2» – це козир у руках В. Путіна] // Факти. – Sofia, 2021. – 29.01. (<https://fakti.bg/world/548684-severen-potok-2-koz-v-racete-na-putin>)).

Колишній канцлер ФРН Г. Шредер розкритикував заклик до припинення суперечливого проекту газопроводу «Північний потік-2». «Критика трубопроводу, висловлена в пресі, не відображає думки громадян», – заявив політик. Окрім США, численні європейські країни також закликають припинити переважно німецько-російський проект газопроводу. Критики трубопроводу, серед іншого, побоюються послаблення альтернативних трубопроводів та традиційних транзитних країн таких, як Україна. «США вимагають негайної зупинки будівництва від федерального уряду та погрожують компаніям, які беруть участь у санкціях», – за словами Г. Шредера, і, в першу чергу, «зацікавлені у продажі свого газу-фракції у Німеччині». Колишній канцлер заявив, що це «шкідливо для навколишнього середовища, дорожче і не так добре з точки зору якості», як трубопровідний газ

(Altkanzler Gerhard Schröder kritisiert «Russland-Bashing» in Medien = [Колишній канцлер Г. Шредер розкритикував «руйнування Росії» у ЗМІ] // Die Zeit. – Hamburg, 2021. – 30.01. (<https://www.zeit.de/politik/ausland/2021-01/nord-stream-2-gerhard-schroeder-russland-ostsee-pipeline>)).

РОБОТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Європейський суд з прав людини 21 січня виніс рішення стосовно кількох справ щодо подій Революції Гідності та визнав порушення прав та насильство щодо учасників протестів. Заявниками стали 38 громадян України та громадянин Вірменії, які брали участь у протестах на Майдані або просто були присутніми в місцях проведення протестів

(Погребна, Анна. Справи Майдану: ЄСПЛ визнав порушення прав та насильство щодо учасників протестів / А. Погребна // Гомін України. – Торонто, 2021. – 26.01. (<http://www.homin.ca/news.php/news/23210/group/28>)).

КІБЕРТЕРОРИЗМ

Українські правоохоронці виявили групу хакерів, які викрали дані у банків США та кількох європейських країн, завдавши збитків на суму близько 2,5 млрд дол. Генеральна прокуратура заявила, що хакери діяли у Харкові, другому за величиною місті в Україні. У заяві йдеться про те, що хакери викрали паролі та платіжні дані у приватних та державних банків США, Нідерландів, Австрії, Німеччини, Великобританії, Швейцарії та Литви. Назв банків не вказано та не надано інших деталей, зокрема, чи арештовано підозрюваних. Відомо, що українські правоохоронці співпрацювали з поліцією США та Європол

(Ukraine uncovers ring that hacked banks in US, Europe = [Україна розкрила групу, яка зламала банки в США та Європі] // The Associated Press. – New York, 2021. – 27.01. (<https://apnews.com/article/technology-ukraine-hacking-kharkiv-europe-ac50e8f43cd9994794753d822b941a09>)).

Поліція шести країн Європи, а також США та Канади заявила, що вилучила сервери, які використовуються для мережі кіберзлочинності Emotet, що викрала сотні мільйонів доларів у підприємств та громадян усього світу. Експерти з кібербезпеки стверджують, що оператори Emotet часто продають доступ до заражених комп'ютерів іншим хакерам, що робить мережу однією з найгірших. Україна стверджує, що у всьому світі збиток, пов'язаний

з діяльністю Emotet, становить близько 2,5 млрд дол. Українська Генеральна прокуратура оприлюднила відео операції у місті Харків на Сході України, під час якої було вилучено комп'ютери хакерів. На фото показано вилучення багатьох банківських карток та готівки. Під час операції було заарештовано дві особи

(Осем држави разбиха една от най-големите мрежи за киберпрестъпления = [Розкрито одну з найбільших мереж кіберзлочинності] // Дневник. – Sofia, 2021. – 28.01. (https://www.dnevnik.bg/sviat/2021/01/28/4168408_osem_durjavi_razbiha_edna_ot_nai-golemite_mreji_z/)).

Правоохоронні органи України спільно з колегами з Європолу, США і Німеччини викрили групу хакерів, які здійснювали масовані кібератаки на європейські та американські банківські установи. Загальна сума викрадених коштів становила 2,5 млрд дол. Зловмисники базувалися в Харкові і Харківській області. Під час обшуків було виявлено та вилучено комп'ютерне та серверне обладнання, яке використовувалося для скоєння злочинів

(Разоблачены хакеры, похитившие у западных банков 2,5 млрд долларов = [Викриті хакери, які викрали у західних банків 2,5 млрд доларів] // Эхо Кавказа. – Вашингтон, 2021. – 27.01. (<https://www.ekhokavkaza.com/a/31072795.html>)).

Міжнародна група слідчих виявила злочинне програмне забезпечення Emotet. Операція тривала понад два роки. Це було здійснено під керівництвом Німеччини та Нідерландів разом зі слідчими з восьми країн, серед яких і Україна. Операцію координували Європол та Євроюст. Програмне забезпечення використовувалося злочинцями для т. зв. кібератак. Генпрокурор України заявив, що в країні було заарештовано кілька людей, причетних до злочинного угруповання

(«König der Schadsoftware» Emotet ist entmachtet = [«Король шкідливих програм» Emotet позбавлений повноважень] // Süddeutsche Zeitung. – München, 2021. – 27.01. (<https://www.sueddeutsche.de/panorama/kriminalitaet-koenig-der-schadsoftware-emotet-ist-entmachtet-dpa.urn-newsml-dpa-com-20090101-210127-99-194187>)).

Операція правоохоронних органів за участю шести країн порушила роботу мережі комп'ютерів, заражених шкідливим ПЗ, відомим як Emotet. За даними Міністерства юстиції США, операція проти Emotet включала в себе знищення основної інфраструктури в Литві, Швеції та Україні. Місцеві українські правоохоронні органи 26 січня провели рейд, «у результаті якого було заарештовано кілька громадян України, імовірно, відповідальних за роботу інфраструктури ботнету», – ідеться в блозі, опублікованому дослідницькою фірмою Intel 471

(Mehrotra, Kartikay. Prolific Botnet Is Disrupted by Six-Nation Enforcement Team = [Ефективний ботнет порушено групою з питань боротьби із загрозою з шести країн] / K. Mehrotra // Bloomberg. – New York, 2021. – 28.01. (<https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-01-28/emotet-botnet-disrupted-by-global-law-enforcement-campaign>)).

Розкрита інфраструктура комп'ютерного вірусу Emotet, шкідливе програмне забезпечення якого інфікувало цифрові пристрої по всьому світу. Вдалося це завдяки скоординованій роботі міжнародної групи правоохоронних органів Німеччини, Нідерландів,

України, Литви, Франції, Англії, Канади та США, а також співпраця з Європолем та Євроюстом. Великих успіхів у виявленні кібертерористів вдалося добитися Україні, де було встановлено підозрюваного оператора, постачальника інфраструктурних послуг

(Hegemann, Lisa. Ein Virus weniger = [На один вірус менше] / L. Hegemann // Die Zeit. – Hamburg, 2021. – 28.01. (<https://www.zeit.de/digital/datenschutz/2021-01/emotet-schadsoftware-bundeskriminalamt-infrastruktur-strafverfolgung>)).

АКЦІЇ ПРОТЕСТУ

Біля посольства Росії у Вільнюсі відбувся пікет, щоб привернути увагу до порушень прав людини та демократії. Кампанія організована з метою солідарності з протестами в Росії після арешту опозиціонера О. Навального. «Ці дії також відбуваються в Росії, це солідарність ...», – сказав журналістам Л. Касчюнас, один з організаторів кампанії та глава комітету національної безпеки і оборони сейму. Під час акції поліція заарештувала одну особу, яка принесла не визнаний міжнародною спільнотою прапор сепаратистської республіки Донецьк і намагалася перешкодити акції. Серед учасників кампанії були громадяни Росії та України, які проживають у Литві

(Protestas dėl A. Navalno prie Rusijos ambasados: L. Kasčiūnas separatistų vėliavą nusivedė į tvenkinį = [Протест щодо О. Навального біля посольства Росії: Л. Касчюнас викинув сепаратистський прапор у ставок] // Lietuvos rytas. – Vilniaus, 2021. – 23.01. (<https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2021/01/23/news/prie-rusijos-ambasados-vilniuje-a-navalna-palaikantis-piketas-18009938/>)).

ТУРИЗМ

Україна та Угорщина – перші країни, від яких Болгарія очікує гостей улітку. Про це сказав туроператор І. Кирязов. «Поки що немає хороших новин щодо активних бронювань, але перші кілька пропозицій уже зроблені. Однак вони не є вирішальними, і ми не можемо сказати, що існує якась тенденція до хорошого старту дострокових реєстрацій», – пояснив І. Кирязов. Він зазначив, що є кілька застережень з боку Угорщини та України. Однак їх недостатньо, щоб сказати, що сезон буде вдалим, вважає І. Кирязов

(Туроператор каза кога ще дойдат първите туристи и от кои държави ще са = [Туроператор повідомив, коли будуть перші туристи і з яких країн] // Флагуан. – Sofia, 2021. – 16.01. (<https://www.flagman.bg/article/232400>)).

Ukraine.ua – це новий веб-сайт, створений Міністерством закордонних справ України, за допомогою якого країна просуватиметься за кордоном, як привабливий туристичний напрям. Міністр закордонних справ України Д. Кулеба сказав: «Ми створили його для того, щоб світ міг пізнати справжню Україну: креативну, динамічну та інноваційну». Міністр додав, що «іноземці зможуть пізнати Україну в Інтернеті, зацікавитись нею, а потім відвідати або приїхати інвестувати чи навчатися тут». Портал надає інформацію про місця для відвідування, активний відпочинок, етнотуризм, культурну спадщину, події та історію

(German, Marzena. Nowa promocja Ukrainy: Kreatywna, dynamiczna, innowacyjna = [Нова промоція України: креативна, динамічна, інноваційна] / M. German // Rzeczpospolita. – Warsaw, 2021. – 21.01. (<https://www.rp.pl/TURYSTYKA-Nowe/301219998-Nowa-promocja-Ukrainy-Kreatywna-dynamiczna-innowacyjna.html>)).

КУЛЬТУРА, ОСВІТА, НАУКА

Лідер Боснії і Герцеговини (БіГ) М. Додік подарував російському міністру закордонних справ С. Лаврову позолочену ікону XVIII ст. 14 грудня 2020 р. під час візиту С.

Лаврова в БіГ, напередодні свята святого Миколи Чудотворця. У грудні 2020 р. і початку січня 2021 р. українська сторона зробила ряд заяв про необхідність прояснити ситуацію навколо ікони, яка, можливо, викрадена з України. М. Додік повідомив, що Україна ніколи не піднімала питання про зникнення ікони

(Додік: Україна ніє доставила ніједан доказ да икона припада њима = [М. Додік: Україна не надала жодних доказів щодо приналежності ікони] // Политика. – Belgrad, 2021. – 17.01. (<http://www.politika.rs/scc/clanak/470947/>)).

Міністерство освіти, науки і спорту в Литві надає підтримку, а також створює можливості для навчання тим молодим людям, які сьогодні відчувають труднощі в отриманні вищої освіти у своїй країні. З 2015 р. Литва підтримує дослідження української молоді. У 2021 р. буде виділено квоту в 30 місць для магістерських досліджень громадян України у вищих навчальних закладах Литви. З 2019 р. Литва надає підтримку особам із зони бойових дій у Луганській та Донецькій областях України

(Baltarusijos jaunimas sulauks paramos ne tik bakalauro, bet ir magistro studijoms Lietuvoje = [Білоруська молодь отримає підтримку не лише для бакалаврату, але і магістратури в Литві] // Lietuvos rytas. – Vilnius, 2021. – 18.01. (<https://www.lrytas.lt/lietuvosdiena/aktualijos/2021/01/18/news/ministerija-baltarusijos-jaunimas-sulauks-paramos-ne-tik-bakalauro-bet-ir-magistro-studijoms-lietuvoje-17939494/>)).

СПОРТ

Прибуття в Австралію української зірки тенісу Д. Ястремської знову викликало скандал. У неї був виявлений позитивний результат забороненої речовини. Міжнародна федерація тенісу опублікувала заяву про те, що незалежний трибунал відхилив заяву 20-річної Д. Ястремської про скасування її тимчасової заборони. «Ястремській не можна було дозволяти подорожувати», – написав Р. Інґс, колишній тенісний суддя та ексгенеральний директор Австралійського спортивного антидопінгового управління. Рішення незалежної комісії може бути оскаржене Д. Ястремською у Спортивному арбітражному суді, WADA та Українській антидопінговій агенції

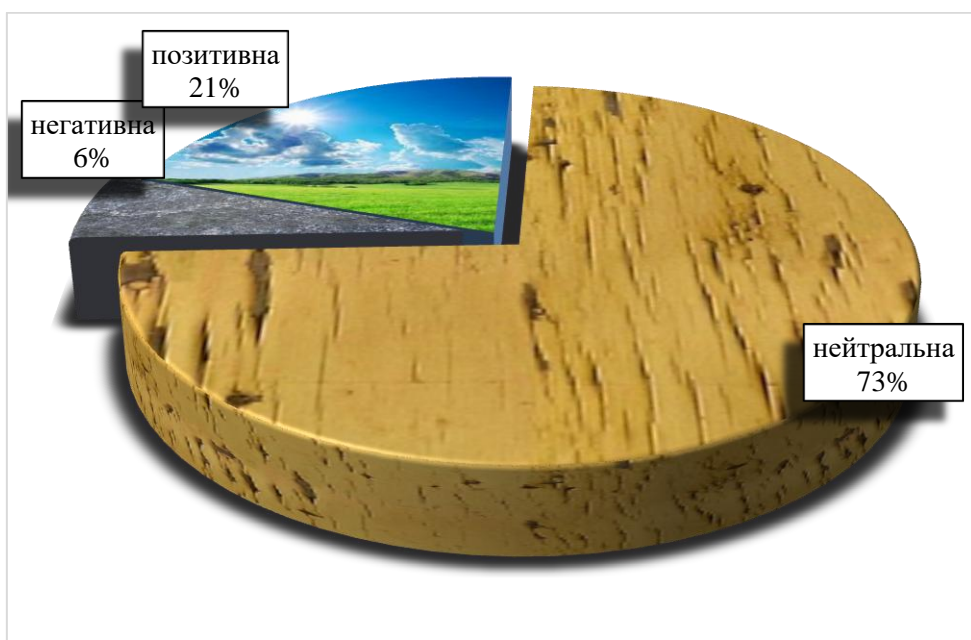
(Wenzel, Murray. Australian Open: Yastremska appeal denied = [Відкритий чемпіонат Австралії: апеляцію Д. Ястремської відхилено] / M. Wenzel // The Canberra Times. – Canberra, 2021. – 24.01. (<https://www.canberratimes.com.au/story/7097388/australian-open-yastremska-appeal-denied/?cs=14686>)).

Спортивний арбітражний суд розглядає термінову скаргу молоді української зірки тенісу Д. Ястремської, яка робить останню спробу виступити на Відкритому чемпіонаті Австралії. 20-річну спортсменку було тимчасово відсторонено після тестування на заборонену речовину. Її перша заява до Міжнародної федерації тенісу про скасування тимчасового припинення була відхилена після рішення незалежного трибуналу. Потім Д. Ястремська направила термінове звернення до вищої судової інстанції, яка заявила, що розпочала арбітраж і ухвалить рішення до початку лютого

(Goodman, Rick. CAS to hear Yastremska's urgent appeal = [CAD заслухав термінове звернення Д. Ястремської] / R. Goodman // The Canberra Times. – Canberra, 2021. – 27.01. (<https://www.canberratimes.com.au/story/7101400/cas-to-hear-yastremskas-urgent-appeal/>)).

ТОНАЛЬНІСТЬ ПУБЛІКАЦІЙ ПРО УКРАЇНУ

Протягом досліджуваного періоду більшість публікацій електронних закордонних ЗМІ щодо загальноукраїнської проблематики мали нейтральне забарвлення (73 %). Значну частку становили повідомлення з позитивним контекстом (21 %) і 6 % матеріалів мали негативну модальність.

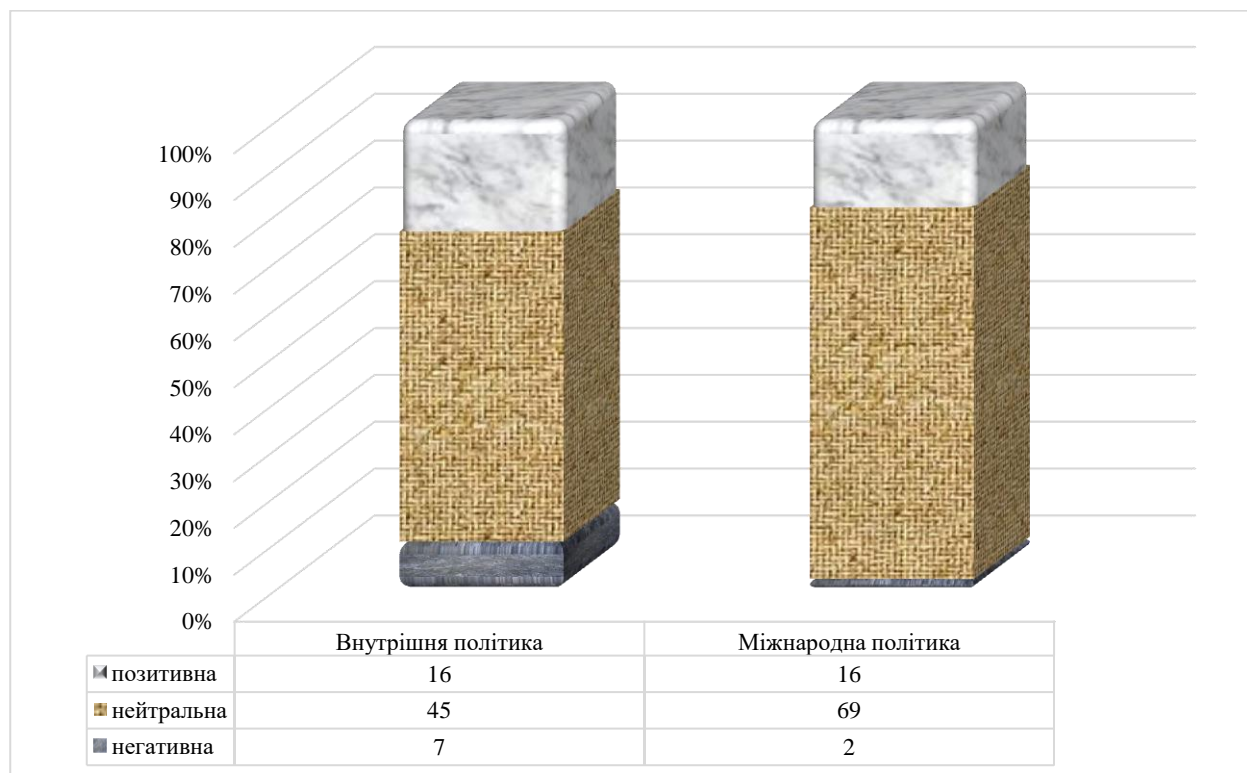
Діаграма 9. Співвідношення тональності матеріалів про Україну в світових ЗМІ (доля публікацій за період 16-31 січня 2021 року)

Найчастіше зарубіжні інформаційні джерела використовували нейтральну тональність оцінюючи представлення України на міжнародній арені (69 %). Нейтральний контекст повідомлень зарубіжних ЗМІ пов'язаний, перш за все, з висвітленням фінансової підтримки України Світовим банком, зокрема щодо купівлі вакцин від COVID-19 та аналізу перспектив майбутнього України після обрання президентом США Д. Байдена.

Наразі відгуки в позитивному ключі стосувалися в однаковій мірі як внутрішньої, так і зовнішньої політики України (16 %). Підтримка України світовими масмедіа в позитивному ключі стосується досить динамічних стосунків у співробітництві з такими країнами як Китай, Туреччина і Болгарія.

Негативний контекст повідомлень світових ЗМІ здебільшого стосувалися внутрішньополітичного розвитку нашої держави. В першу чергу, це публікації, які аналізують неефективні заходи в країні щодо боротьби з коронавірусом та закупкою

вакцини для населення. У даному контексті слід згадати французьке видання «Le Monde», яке піддає критиці відставання України від своїх сусідів у щепленні населення проти Covid-19. Російські джерела передбачувано висловлюють критичні зауваження щодо подій в Україні, зосереджуючись на проблемах Донбасу, Криму та національної політики, спрямованої проти збройної агресії Росії щодо нашої країни.

Діаграма 10. Модальність публікацій про Україну в іноземних ЗМІ в ракурсі загальних рубрик (питома вага публікацій за період 16-31 січня 2021 року)

Загалом, зарубіжні ЗМІ протягом 16-31 січня 2021 р., аналіз змісту публікацій яких представлено у даному огляді, представили багатосторонні уявлення про Україну, що складаються в порівняно цілісний образ. В цілому в матеріалах світових медіа Україна постає державою, яка має значні перспективи, заручившись підтримкою США та країн Європейського Союзу, а наразі як найбільша позаблокова держава, яка намагається забезпечити постачання вакцин від COVID-19. Аналітичні та прогностичні матеріали зарубіжних оглядачів щодо українсько-американських відносин та дискусій щодо будівництва газогону «Північний потік-2» зумовили найбільший резонанс, формуючи точки зору зацікавленості, викликаючи бажання почитати щось ще про Україну.